

idit

szban

Magyar Színház.

ga nem függ irrott

versenye a

ok tanácsának el

etünk és tiszteljük

magának, hogy vic

Rador). A német

A parlamentben

tegedett

iben

30. Maniu, aki

Bucurestibe, meg

LUJ NYOMASA

Taxa postala... Szerkesztőség... No. 224718/929.

KELET

BUDAPEST

MAJNÓ POLITIKAI NAPILAP

Ara 5 lej... Csütörtök, 1936. december 3.

Fényes külsőségek között ünnepelte meg a főváros és a törvényhozó testületek Ardeal és az ókirályság egyesülésének évfordulóját

Az uralkodó drámai szónoklatot tartott a bucaresti diadallj felavatásán. A kisantant-államok szolidaritása legyeiben zajlott le a kamara ünnepi ülése a jugoszláv és cseh-szlovák delegációk részvételével. December elseje Clujon

Ma érkeznek Clujra a jugoszláv és csehszlovák parlamenti küldöttségek

Bucuresti, december 2. A főváros tegnap zászló- és virágdíszben ünnepelte meg Ardeal egyesülését az ókirálysággal. Már a kora reggeli órákban megindultak a tömegek a szosszé felé, hogy végignézhessék a diadallj felavatási ünnepségét.

Mária királyné, Mihály nagyvajda és Miklós herceg elindultak. A katonazenekarok a királynimnuszot játszották, a tömeg a királyi család tagjait éllette. Majd kezdetét vette a katonai parádé.

tradicionalis értekezletek lesznek de demonstrálni fogják azt is, hogy a három állam parlamentjei helyeslik államfőik politikáját. A mi szövetségünk nem elnyomó szándékokat szolgál, hanem kizárólag azon akaratunkat, hogy nyugalomban és szabadságban élhessünk határaink között.

Az uralkodó drámai szövege

A felvonulás után a király a következő beszédet mondotta:

Felavatjuk ma a diadallvet, amely hitvetta lesz emlékeztetni a jövő nemzedékeit azoknak dicsőségére, akik győztek és azoknak áldozatára, akik elestek vítézen harcolva egy eszmény beteljesüléséért, ami sok generáció célja és ösztönző ereje volt.

Húsz éve múlt annak, hogy a román seregek, a nemzetet egyesítő király vezetése alatt, harcba indultak ezért az eszményért. Adóznunk tehát azok emlékének, akik nem kimélték életüket, hogy ma minden román örökre egyesült országban élhessen és hajoljunk meg azok emlékébe előtt, akik acélos erővel megvalósították sok nemzedéknek álmát, adóznunk elsősorban napjaink vítez vajdájának, Ferdinand királynak.

A múltban hasonló diadallvetek azért emeltek, hogy egy ember dicsőségét, vagy egy hódítás nagyságát hirdessék. Mi ezt a diadallvet egy nemzet és egy hit jelképeként emeltük, de főleg azért, hogy megmutassuk az egész világnak: a román nemzeti egység megteremtése nem sivár és falánk hódítás, hanem kitörése az idők könyvéből az évszázados igazságtalanságoknak, amelyek egyazon nép gyermekeit különböző uralkalmak alá kényszerítették.

Bennünket jelölt ki a sors, hogy megteremtjük mindazt, amit elődeink álmodtak és ohajtottak. De ugyancsak mi reánk hárul a feladat: megőrizni és megerősíteni mindazt, amit annyi áldozat és annyi hazaszeretet útján értünk el. Magasztos, szent — de nehéz örökség ez. Egyetlen pillanatra sem szabad

elfelednünk, hogy mindazt, amit ránk hagytak elődeink, csorbítatlanul, érintetlenül és megerősítve kell utódainkra hagynunk.

December elseje a nemzet könyvébe mélyen belevésztett dátum, jelentős igazi egyesülést mindazoknak, akik a nemzet javát akarják. Az egyesülésnek nem szabad üres szóknak lennie, az egyesülés erős valóság kell, hogy legyen, amire támaszkodhat Románia a fejlődés útján. A mai ünnep a nemzeti egység ünnepe, hadseregünkhöz, amelynek hálásak lehetünk a nemzeti egység megerősítéséért. Románia, amely annyi áldozat árán érte el százados álmának beteljesülését, tudja, mit jelent a háború. Ezért erős hadsereget akar, amely a béke őrzője lesz, de lankadatlan őre is a határok sérthetlenségének. Melletünk állanak szövetségeseink képviselői is. Eljűttek, hogy az egyesülés e napján emlékeztessenek a hősi napok dicsfényére és a világ térképén megrajzolt határok állandóságára.

Az, aki elmegy a diadall mellett, gondoljon arra, hogy az a román dicsőség emlékére emeltetett és annak alapján azok csontjai fektüsznek, akik hittek és feláldozták magukat.

O, drága kövek, a vítétség óráinak emlékeztetői, a nemzet hitének és reményességének emlékei, álljatok mindörökké őrként és mondjátok meg mindenkinnek, hogy csak hittel és a közeért való áldozatokkal lehet valamit megvalósítani ezen a földön.

Tehát előre hittel és fel a fejjel! Eljjen a nemzet természetes határai közt örökre kiegészült Románia!

Az uralkodó beszédét órási lelkesedéssel és hosszantartó ünnepléssel fogadták.

A kamara diszú ese

A törvényhozó testületek fényes külsőségek között ünnepelték meg a parlamentben az egyesülés évfordulóját. A francia katonai delegáció, a jugoszláv és csehszlovák parlamenti kiküldöttek bevonulását a román képviselők és szenátorok hosszantartó ünnepeléssel fogadták. Saveanu, a kamara elnöke üdvözlő elősnek a vendégeket és rámutat arra, hogy Jugoszlávia ugyancsak ezen a napon ünnepeli egyesülésének évfordulóját.

máljuk a kisantant parlamenti uniójának megalakítását, amely rendes évi összejövetelein tanulmányozni fogja a három állam közös problémáit.

A csehszlovák képviselőház elnökének beszéde

Saveanu beszéde után Lapedatu szenátusi elnök ment fel a szószekekre. A kisantantot alkotó népek barátsága — mondotta — egyrészt a századok során átélte közös szenvedésekből fakad, másrészt a fegyverek szövetségére és testvériségére épül. Adóznom azok emlékének, akik feláldozták magukat Románia, Csehszlovákia és Jugoszlávia függetlenségéért.

Malypétr, a csehszlovák képviselőház elnöke volt a következő szónok. Örömmel fogadja a javaslatot a kisantant parlamenti uniójának megalakítására, amely évente fog ülésezni. Ezek az összejövetelek nemcsak

Uána Soukup, a csehszlovák szenátus elnöke szólalt fel. Népeink szabadsága, határaink biztonsága és a béke megerősítése egész Közép-Európában, ime három tényezője annak a közös eszménynek, amely a kisantant három államát egymáshoz fűzi. A kisantant nem mesterséges kreáció, hanem reális erő. Népeink vére azért hullott, hogy felszabaduljanak az „évszázados” szenvedések alól és a kisantant a béke és kultúra eszköze lett. Hadseregeink közös védelmi eszközét képezik és minden bizalmunk bennük van. Készek vagyunk megvédeni jogainkat és nem engedjük meg senkinek sem, hogy kétsébe vonja azokat. Román testvéreink életének e történelmi pillanatában lelkünk mélyéről kiáltjuk: Eljjen a nagy, szabad és egyesült Románia, eljjen a dicső kisantant, eljjen II. Károly király!

Anghelovics, a jugoszláv szenátus elnöke beszédében ugyancsak a kisantant-államok szolidaritását hangsúlyozza.

Tatarescu miniszterelnök beszéde

Ezután Tatarescu miniszterelnök ment fel a szószekekre. A miniszterelnök kegyeletes szavakban adózik Ferdinand király dicsőségének emlékének és felidézli mindazok emlékét, akiknek részük volt az egyesülés eszméjének megvalósításában. Majd a csehszlovák és jugoszláv delegáció tagjait üdvözlő és hangsúlyozza a három állam egyvívőartozását.

A népek szabadságának és etnikai egységének elve diadalmasan került ki a háború vízvívatarából. — mondotta a miniszterelnök — és bármilyen változásokat is hozzon a holnap, továbbra is uralni fogja a világ öntudatát. Az igazságtalan és elválasztó határokat

(Folytatása a 10. oldalon)

VILÁG TÜKRE

A világ legkiválóbb repülői

Párizs leglátogatottabb helye azidőszentint a Grand Palais, amelynek termeiben a francia aviatika az eddigéknél is nagyvonalúbban rendezte meg minden két évben esedékes kiállítását — Salon de l'Aéronautique.

A laikus látogató ugyan nehezen tud eligazodni a rejtélyes gépek, csavarok, fékek, stb. misztériumában, de mindenesetre legalább is esztétikai élvezetet talál a szeniális mérnökök által teremtett formák szépségében.

A kiállítás anyaga nyilván mutatja az új tendenciákat, főleg pedig a Deutschkupa befolyását s azt mondhatnánk, az egész Salon legfőképpen a Deutschkupa technikája dominálja, technika, mely az adott erőből a sebesség maximumát igyekszik kihozni a kezelhetőség legteljesebb könnyedségének megőrzésével. A gép kecsességét, finomságát növeli ez a törekvés, mely megnyilvánul a kiállításon bemutatott csaknem valamennyi gépen s melynek eredménye az, hogy olyan repülőgépek is, melyek óránként 400 kilométeres sebességnél is gyorsabban repül, csak nem minden téren nehézség nélkül leszállhat.

Az újabb aviatika egyik legjelentősebb vívmánya az utasszállító gépek sebességének növekedése. Óránként 100 kilométeres sebesség — ilyenről ma már csak az automobiltizmusban beszélünk. A modern szállítógépek sebessége tulszárnyalja a 300—350 kilométert is s a vadászgépek az ötszázánál tartanak.

A külföldi anyagból első helyen állanak a Dieselmotorok egyszerű realizációi, nehéz olajjal dolgozó repülőgépmotorok, a leggazdaságosabbak s ami talán még fontosabb — teljesen tűzbiztosak. Amerika és Németország kereskedelmi vonalain szinte kizárólagosan ezeket a motorokat használják, de bevezették már több külföldi vonalon is.

A szállító-, a bombavető- és a vadászgépek mellett főképpen a magánrepülést favorizáló gépek tűnnek fel, amelyek ha magánosok számára talán lukszt jelentenek is, minden esetre már kisebb klubok által is beszerezhetők. A francia állam eddig úgy próbálta támogatni a repülőgépipar ezt az ágát, hogy ha valaki venni akart ilyen gépet, a vételár felét az állam fedezte. Most már rendszerre tért át. Az ilyen gépek gyártói számára biztosította annyi gép eladását, hogy az eladási árát a sorozatokban való gyártás révén lényegesen leszállíthatassák.

A kiállítással kapcsolatban a legtöbb francia hetilap, folyóirat, köztük a legelterjedtebb, a L'Illustration is, külön repülő számot adott ki. A nemrégben gazdát cserélt s politikai irányzatot változtatott nagy hetilap, a Vu 10 ezer frankos pályázatot hirdet annak az eldöntésére, ki a világ aviatikájának tíz legnagyobb alakja.

A pályázóknak 35 repülő közül kell kiválasztania a tíz legkiválóbbat. A 35 repülő a következők:

Codos és Rossi: Távolsági világrekord 1923-ban, második hely Párizs—Newyork repülésben 1934-ben.

Costes és Bellonte: Első átrepülés Párizsból Newyorkba, 1930.

Delmonte: Pilótafőnök, kísérleti pilóta, sebességi specialista, volt világrekorder, Deutschkupa győzelme, 1935.

Detroyal: A repülés magas iskolájának vakmerő virtuóza. A Thompson-díjnak, a világ legnagyobb sebességi versenyének győztese, 1936.

Doret: „A förgőszél ember”, aki elállítja a nézők lélegzetét.

Lindbergh: Első átkelés az Atlanti óce-

Speciális aprólékos laboratórium munkájának köszönhető, hogy a **PUDER, KÖLNIVIZ, ARC-SZAJFESTÉK, PARFÖMÖK** gyártásában

Les Créations N.H.B.

készítményei a tökéletesség és közkedveltség legmagasabb fokát érték el. **Próbálja ki azokat! Kitérő!**
Kérje teljes bizalommal a legjobb drogeriákban, gyógyszerárakban és illatszertárakban.
Nagyon beszerzési forrás: N. H. B. Banihaz, Bucuresti, Str. Selari 7.

án fölött Newyork—Párizs, 1927 május 21.

Mermoz: Átkelés a Dél-Atlantikon 1930 és 1933. Bourget—Casablanca 310 kilométerrel óránként, 1935.

Mollison Amy: Sebességi rekord London—Fokváros és Fokváros—London közt.

Mollison Irin: Az Észak-Atlantik átkelésének rekordere, három ízben.

Pelletier—Doisy: Páris—Peking 6 nap 18 óra, 1936.

Agello: Sebességi világrekorder, 709 km. 1934.

Arnoux: A francia turiztika leghiresebb pilótája, a legtöbb trófea nyerője.

Arrachart: A leszállás nélküli távrepülés rekordere Párizs—Bassorab, 4305 km. 26 25 perc alatt, 1926.

Balbo: Első átkelés a déli Atlantik és az északi Atlantik fölött hydravion csoporttal, 1931 és 1933.

Batten Joan: Nagy, egyedülálló átkelés és utazás a déli Atlantik felett, 1935 november. Szenzációs rekord London—Ausztrália közt öt nap, 1936 október.

Bastie Maryse: Távolsági rekord megjavítása együléses kis gépen Párizs—Jurmo (Nisni Novgorod mellett) 2889 km., 1931.

Rolland Adrienne: A Kordillerák, az Andesek átrepülése Mandoza—Santiago 1921.

Bossoutrot: Távolsági világrekorder zárt körben.

Boucher Helene: A fiatal aviatikusnő, akinek hirtelen három éven keresztül ragyogtagyogta be a világot, lezuhant és életét vesztette.

Byrd: Északi sark 1926, Newyork—Versur-Mer, 1927, Déli sark. 1929.

Earhart Amelia: Az első nő, aki egyedül repült át az Atlanti óceán fölött, 1929.

Goulette és Satel: Nagy légi utazók, 1930-ban Istresből Tananriveba repültek, 1932 Párizs—Fokváros 3 nap, 19 óra.

Herdon és Pangborn: Első leszállás nélküli átrepülés a Csendes óceánon, 7750 km. Tokió—Kalifornia, 1931.

Hilsz Maryse: Párizs—Saigon—Párizs 1930, Párizs—Tokió—Párizs 1934, Bucher Hélenekupa 1935 és 1936.

Japy: Sebesség rekorder Párizs—Saigon közt egyedül repülve, 1935.

Pinedo: Atlantióceáni körrepülés 40.540 kilométer, 44 leszállással, 1927.

Post Willy: Egyedül repülve világszerte repülés. 25 ezer kilométer, 7 nap, 18 óra, 1933.

Scott és Black Cambell: London—Melbourne repülés győztese, 18.460 km. 2 nap, 23 óra, óránkénti 260 km. sebességgel, 1934.

Smith Kingsford: A Csendes óceán első átrepülése három leszállással, 12.500 km. 31 órai repülés. London—Port Darwin—London 1928 és 1930.

Vuillemin tábornok: 28 gépből álló csoporttal cirkálás Afrikában, 25 ezer km.

— Székrekedésnél és emésztési zavaroknál reggel éhgyomorral egy pohár természetes „Ferenc József” keserűviz a tápcsatornát alaposan kitisztítja, a vérkeringést megélelteti, a kellemes közérzetet és fokozott életkedvet teremt. Az orvosok ajánlják.

Hogyan lett Nahum Goldmann német állampolgárból hondurasi főkonzul

Vacsora utáni beszélgetés a zsidó diplomatával

Cluj, december 2. Nahum Goldmann nem iparszerűen úti a világszerte utazást. Gazdag ember, még svájci frankban is milliomos. A zsidó politika nem a kenyere: a passziója. Nem túlságosan kényelmes passzió, annyi bizonyos. Három nappal ezelőtt még Belgrádban volt, oda Londonból utazott, szombaton Oradean beszélt 600 ember előtt, vasárnap reggel a cluji cionista helyi csoporttal tartott konferenciát, délelőtt két és félórás miting, dében közbejött, délután szakadatlanul tárgyalta, este újra bankett beszédekkel fűszerezte.

Vacsora után maradt még egy félórája. Egész nap kurtá angol pipát szívott Briand-módra, most végre rágyújthat egy szivarra és miközben láthatóan elégedetten eregeti a kék füstkarikákat, szívesen válik arra, hogy néhány epizódot mondjon az Új Keletnek életéről. Intervju közben is megmarad óvatos diplomatának, valahányszor politikai tárgyalásairól faggatjuk, mélyet szív a szivarjából — és felelet helyett várja a következő kérdést.

Eppen olyan vonzó jelenség a klubfotelben, mint a szónoki emelvényen. Arcán és ruháján egyetlen gyűrődés sincsen, holott egész nap nyitte mind a kettőt.

Egy mozgalmas élet

— Vilna mellett születtem — meséli — egy orosz-lengyel faluban. Azt hiszem ma Oroszországhoz tartozik a szülőföldem, de lehet, hogy Lengyelországhoz. Valahol ott van pontosan az új határon. Mondtam már délelőtt is, hogy a földrajz mindig gyenge oldalam volt és csak akkor tanultam meg a geográfiát, amikor mint a német menekültügyi bizottság tagja egy darabka földet kerestem valahol az öt kontinensen, ahova a német zsidókat befogadnák.

— Hat éves voltam, amikor szüleimmel Frankfurt am Mainba kerültem. Addig két anyanyelvem volt, a jiddis és a héber. Apám híres héber író volt. Nagybátyám pedig Ben Avigdor néven az új héber irodalom egyik megreformálója.

— Harmadik anyanyelvemet, a németet, hat éves koromban tanultam meg a frankfurti gimnáziumban. Ott is érettségiztem, majd Heidelbergben, Marburgban és Berlinben tanultam jogot és filozófiát.

Goldmann most újra szikszavú lesz. Munkájáról, karrierjéről, sikereiről csak rövid, lexikális tömörségű tömondatokat hajlandó mondani. Hogy jogi és filozófiai doktorátust szerzett. Jchak Grünbaummal együtt megalakította a radikális cionista pártot. Szerkesztette a Zsidó Enciklopédiát, amelynek tíz testes kötete jelent meg németül és kettő héberül. Tagja és később elnöke lett az Aktionskomiténak, majd tagja az Exekutívának és most mint Motzkin és Victor Jacobson utóda, a Cionista Szervezetet és a Zsidó Világkongresszust képviseli a Népszövetség mellett.

Hondurasi utlevél és kék-fehér zászló

Hogy népszövetségi delegátusi minőségében kivel és miről tárgyalt, nem akar nyilatkozni, inkább elmondja, hogyan fosztották meg a németek állampolgárságától.

— Amikor a német zsidók érdekében intervenáltam a Népszövetségnek, a Harmadik Birodalom kormánya hivatalosan értesített, hogy állampolgárságomat elkobozták. Ott álltam Genfben állampolgárság és ami még nagyobb baj, utlevél nélkül. A hondurasi követ könyörült meg rajtam és kinevezett Honduras genfi főkonzuljának és így automatikusan hondurasi állampolgár lettem. Azóta hondurasi utlevéllel járom a világot. A sors különös játéka, hogy Honduras nemzeti lobogója is kék-fehér és így az én genfi villám ormán kék-fehér zászlót lenget a szél.

— Járt-e már valamikor Hondurasban? — kérdezzük.

— Eddig még nem, de mielőtt időm lesz, természetesen fel fogom keresni új hazámat, amelynek érdekeit, úgy hiszem, nem eredménytelenül képviselem a Népszövetség fővárosában.

Ami zsidók nehezebben értenek meg

Nemrégiben a párizsi szovjetkövetettel tárgyalt Goldmann az oroszországi cionisták és a héber nyelv üldözéséről. A tárgyalások

eredményéről megint csak nem akar beszélni.

— Hígye el — mondja —, nehéz dolog az oroszországi zsidókérdésről tárgyalni. A szovjetdiplomataik majdnem mindegyike zsidó. Zsidó kommunistáknak pedig nincs érzékük sem a cionizmushoz, sem a héber nyelvhez. Kellene keresnem egy „gójt”, hogy megértessem magam. Hála Istennek akad egy-két keresztény szovjetdiplomata, akivel beszélni lehet a zsidókérdésről. Rövid keresség után így kerültem össze Potemkinnal, a párizsi szovjetkövetettel.

— Egyébként a zsidó nagykapitalisták is éppen ilyen nehezen értik meg a zsidókérdést. Ezért könnyebb sokszor nemzsidó államférfiakkal megérteni a világszövetség célját és értelmét, mint némely zsidó közélettel. Barthounek, a Marselleben meggyilkolt francia miniszterelnöknek, a zsidó világszövetség gondolat egyik legnagyobb barátjának, például félórán keresztül kellett egyszer magyaráznom, mi az oka annak, hogy a nyugati országok zsidóinak asszimiláns szervezetei hallani sem akarnak a zsidó világszövetségről. Barthou sehogysem értette meg a dolgot és a végén abba a furcsa helyzetbe kerültem, hogy nekem, a kongresszus elnökének kellett mentegető szavakat találnom azoknak a zsidóknak a számára, akik harci riadót fújtak a kongresszus ellen.

— Annyi külügyminiszterrel tárgyalt ön életében a zsidókérdésről, szeretnék, ha elmondaná, miben különböznek egymástól ebből a szempontból a külügyminiszterek?

— Inkább azt mondom el, hogy miben egyformák. Valamennyien rendkívül csodálkoznak azon, ha azt hallják, hogy országukban zsidókérdés vagy pláne antiszemitizmus van. Hiszen náluk a zsidók teljesen egyenjogúak az ország többi polgáraival. Ha pedig mégis el kell hígyéjk, hogy a zsidók helyzete körül nincsen valami rendben, úgy nem győzik hangsúlyozni, hogy kormányuk nemcsak távol áll, de meg is torol minden antiszemita tendenciájú megnyilatkozást.

Az orosz, német és a — hondurasi zsidó kérdés

Az orosz és a német zsidók sorsáról kérdezzük meg Nahum Goldmann.

— Oroszországban — mondja — nincsen sem gazdasági, sem politikai antiszemitizmus. Am ha a dolgok így mennek tovább, az orosz zsidóság menthetetlenül eltűnik, asszimilálódni fog. Igaz, hogy a jiddis kultúra látszólag reneszánszát éli. Több lap és könyv jelenik meg jiddis nyelven és több a jiddis színház, mint valaha. Am ez a jelenség nem lehet permanens. Az újonnan felnövő zsidó generáció számára a jiddis kultúrának nincs eszmélet tartalma. Nincs is életképessége Oroszországban a jiddis nyelvnek, mert nem kapcsolódik sem a zsidó multéhoz, sem a zsidó jövőhöz. Az asszimiláció elkerülhetetlen.

— Németországban, ha a hitleri rezsim megmarad, maradéknélküli pusztulásra van számítható az egész német zsidóság. Kerek száz-ezer zsidó vándorolt ki eddig is. A falvakban és a kisvárosokban már nincsenek is zsidók. A bojkott a szó szoros értelmében éhhalálra

Kínában nagy aggodalmat kelt a kínai-japán egyezmény

A londoni kínai nagykövetség közölte az angol sajtóval a kínai közvélemény álláspontját az egyezmény ügyében

London, december 2. (Rador). A londoni kínai nagykövetség közölte a sajtóval a kínai közvélemény álláspontját a nemrégiben kötött német-japán szerződéssel szemben. A kínai közvéleménynek okai vannak annak feltevésére, hogy a nyilvánosságra hozott paktumon kívül még titkos megegyezés is létrejött. A paktum annyira általános és hajlékony módon lett megfogalmazva, hogy igen könnyen érthető egy harmadik állam érdekeit. Kína aggodalmát indokoltá teszi, hogy egy ázsiai államnak az európai politikai alakulatokba való beavatkozásából nemzetközi zavargások fognak felmerülni. Kína meg van győződve, hogy saját erejével védekezhet a kommunizmus ellen. Nem kéri senki segítségét sem ebben a tevékenységében és reméli, hogy az új paktum nem fogja érinteni Kína érdekeit.

Lábfájásának mondhatja már

„Isten veled”

Próbálja ki ezt az egyszerű háziszert

3 PERC MŰLVA

Itt van ez az egyszerű és hatásos háziszert, hogy önt kényelmellen lábujjától örökre megszabadítsa. Meleg vízbe keverjen Saltrates Rodell-t, míg a víz olyan lesz, mint a tej és ebben áztassa lábait. A Saltrates Rodell világhírű, kisugárzó forrásokból nyert tisztítja, különféle gyógyhatású sókat tartalmaz. Ez az erősen gyógyhatású lábfürdő a legmakacsabb lábujját is három perc alatt megszünteti, a daganatok eltűnnek. A gyulladásban levő és repedezett kezek égése néhány pillanat alatt megszűnik. A fagydagánatok viszketése elmúlik és azok gyorsan begyógyulnak. Ez a saltrates-tartalmú, tejszerű víz csodával határos gyorsasággal valóságos elűzi a fájós tyukszemeket, csontdagánatokat és bőrkeményedéseket, úgy hogy azokat gyökerestől kiemelheti. A Saltrates Rodell garancia mellett minden szakmabeli üzletben kapható.

Itéte őket. A nagyvárosokban még tartják magukat valahogyan, de napról napra egyre több pozíciót veszítenek, az elvesztett pozíciókat pedig még akkor sem tudják visszacserezni, ha a hitlerizmus megszűnne egy szép napon.

Befejezésül, már illendőségéből is, megkérdeztük Nahum Goldmantól, milyen a zsidók helyzete Hondurasban?

Goldmann zsidó diplomatából egyszerre hondurasi főkonzullá vedlett át. Hivatalos pátoszlal felelt:

— Nálunk, Hondurasban, nincsen zsidókérdés. Hondurasban a zsidók teljesen egyenrangúak az ország többi polgáraival.

Megilletődéssel hallgatjuk. Tisztelettel nézünk a hondurasi főkonzulra, aki két mélyet szippant a szivarjából és így folytatja:

— ...sőt Hondurasban zsidók sincsenek.

Jámbor Ferenc

Munkás Mozdó
Csütörtökön 3, 6 és 9, pénteken 3—6-ig egy előadás, este kulturrepülő, szombaton és vasárnap 3, 6 és 9 órakor:

Biborban, bársonyban
Operett filmkláger.
Fősz.: KAY FRANCIS és GEORGE BRENT.

A fekete szoba titka
BORIS KARLOFF-al. Erős idegzetűeknek.

Megbízható, elegáns és olcsó

ruhát

csak

Silberger Ernő

újonnan megnyitott uridivat szabószalonja készít C. Reg. Ferdinand 2/a Dus szovetraktár. Platsintár felett.

Állati meg a

Az utóbbi

Bucuresti, december 2. Röviden, távirati stílusban az számainkban arról a b... gról, amelyet néhány na... baton fedeztek fel a fővár... Constantinescu vasuti el... megy... lkoiva és feldarabo... házuk pincéjében. Megáll... a gyilkos nem más, mint... ért házaspár gyermeke: Va... egyetemi hallgató, akit... tettük — a cernauti re... el együtt letartóztatott. A... mai események elvonták a... gyelmét arról a bűntényről, ... kétségtelenül egyedül álló... romániai bűnözés krónik... an véve is borzalmas és... egy fiatal diák képes sz... ni, önkézevel meg tudja

Az egyetemi

Október 27-én a házaspár... zsidóknak néhány nap utá... mecsük távolléte. Különb... zezeti szomszédasszony kez... óban érdeklődni a szülők... égeredményben neki tulajd... ylikosságnak nyomára jött... tülésének napjától kezdve... konstantinescu naponta hat... edezett a városban, amé... ali óráig huzódtak el, de... egy két-három napig egy... tivornya.

Fatakokban folyt a bor és... fiatalemberek és nők vid... vette állandóan körül a

onsa asszony kérdése az... esu előbb azt válaszolta, h... ba utaztak, később azt ál... habzó rokonainál töltik az

fájdalmak ki... a visze

Ugy fáj a derekam, bírom! Szeretne hamar meggyógyulni? Dörzsölje Carmol lat*)

*) Carmol a legjobb bed... hűlések, gripa, reumatik... az ellen. Ara úvegenként... gyógyszertárakban és dro

Mint most kiderült, októ... on a napon, midőn a Cou... rnak nyomaveszett, a fia... egyilkolta szüleit. A gy... rülményei még nem ism... zást vezet vizsgálobró... hásból csak annyi lett vil

a fiatalember úgy apját... megfojtotta

gy mikor történt a gyill... e-e szüleit, vagy nappa... ny előbb leszurta-e őket... en vegyianyaggal bódít... tal Constantinescu a veg... egyedül kolta szüleit. A g... ga azt vallja, hogy a gy... y órákor történt,

apja ismételt szemrehá... neki, hogy tivornyázik és

Állati kegyetlenséggel fojtotta meg apját és anyját Constantinescu bucaresti diák

Az utóbbi évek legborzalmasabb bűnyüvére derült világosság a fővárosban

Bucuresti, december 2. (Az Új Kelet tud.) Röviden, távirati stílusban beszámoltunk előző számainkban arról a borzalmas gyilkosságról, amelyet néhány nappal ezelőtt, szombaton fedeztek fel a fővárosban. Alexandru Constantinescu vasuti ellenőrt, és feleségét meggyilkolta és feldarabolva találták meg a pincéjében. Megállapítást nyert, hogy a gyilkos nem más, mint a borzalmas véget ért házaspár gyermeke: Vasile Constantinescu egyetemi hallgató, akit — mint röviden jelezte — a cernauti rendőrség barátójával együtt letartóztattott. A közbejött politikai események elvonták a közvélemény figyelmét erről a bűntényről, amely részleteiben később külön cikkben foglalkozunk. A romániai bűnözés krónikájában. Önmagában véve is borzalmas és megrendítő az, hogy egy fiatal diák képes szüleit meggyilkolni, önkézzel meg tudja fojtani édesany-

ját, aki bölcsejét ringatta és apját, aki erején felül anyagi áldozatokat hozott, hogy egyetlen gyermekének megfélemlő nevelést adjon.

A mód azonban, ahogyan Vasile Constantinescu a gyilkosságot elkövette, valósággal hátborzongató: Edgar Poe tollára való az emberi léleknek teljes aberrációja szükséges ahhoz, hogy Vasile Constantinescu tette a maga teljes borzalmaságában és vadállatiasságában egyáltalán megérthető legyen.

Az Abrud uca 57. szám alatt lakott a meggyilkolt házaspár: Alexandru és Eufrozina Constantinescu.

Néhány hónappal ezelőtt kétszáz ezer lejért vásárolták meg a földszintes házat, amely haláluk után egyetlen gyermekükre szállt volna örökségképpen. Harmonikus házasságot éltek és az ötvenöt éves Alexandru Constantinescu teljes lelkiismeretességgel látta el hivatalát a vasutnál.

ságok meg vannak győződve arról, hogy időközben jóval nagyobb összeget költött és mulatott el a fiatal Constantinescu, akit attól kezdve gyakran lehetett látni a bucaresti mulatóhelyeken. Óvatosságára jellemző, hogy a fizetéseket mindig egy Coca Balacescu nevű fiatalember eszközölte, akinél letétbe helyezte az ellopott pénzt.

Megszönik a gyilkos diák

A szomszédok egyre sürgetőbbé váló kérdéseitől győződve Constantinescu elhatározta, hogy megszönik. Miután két napig ő maga sem került haza, a szomszédok akcióba léptek. Éppen azon a napon, midőn feljelentést akartak tenni a rendőrségen, megjelent a házban néhány vasuti tisztviselő, az öreg Constantinescu barátai, akik érdeklődni akartak aziránt, miért nem jelent meg már egy hónap óta hivatalában az eltűnt vasuti ellenőr.

Felfeszítették a lakást, majd a konyhában vérvonásokat találva, behatoltak a pincébe, ahol ráakadtak a két holttestre.

Clonta Eugen dr., a clujai rendőrség volt kvesztorhelyettese vette kezébe a nyomozást

az elmúlt hét szombatján. Még aznap este megállapítást nyert, hogy a fiatal Constantinescu Adele Solomon nevű barátnőjével elutazott. A könnyűvérű hölgynek hasonló szabásu Carola nővérét vették elő, aki kijelentette, hogy huga a fiatal Constantinescut csak két hete ismeri. Hölletükről nem tudott felvilágosítást adni. Vasárnap délelőtt 11 órakor az inspektor ismét felkereste Carola Solomont és ennek lakásán telefonhívást talált Lipcaniból. Néhány órán belül minden kiderült. Constantinescu és barátója Cernautiba utaztak, innen átrándultak Lipcaniba, ahonnan egy borittas éjszaka után Adele Solomon felhívta nővérét, hogy beszéljen ugyancsak ittas állapotban még a kitűnően eltöltött éjszaka élményeiről. Clonta felgyűlö a bucaresti telefonközpontból irányította a további nyomozást. Megállapítást nyert, hogy a 272. számú cernauti taxival Lipcaniból Hotimba folytatták útjukat, ott megtekintették a város nevezetességeit, majd visszaindultak Cernautiba. Órától-óra futottak be jelentések a fővárosba a kocsi hollétéről, míg végül este fél 8 órakor

a cernauti rendőrség jelentette, hogy a város bejáratánál feltartóztatták a 272. számú kocsit és az abban ülő Adele Solomont és Vasile Constantinescut letartóztatták.

A gyilkos előbb tagadni próbált, majd beismerte tettét. Vasraverre szállították a fővárosba, ahol Trélinescu vizsgálóbíró dolgozik az ügy részleteinek felderítésén.

Az egyetemi hallgató vérfigyasztó hóhérmunkája

Október 27-én a házaspár eltűnt. A szomszédoknak néhány nap után feltűnt Constantinescu távolléte. Különösen egy Comsa nevezetű szomszédasszony kezdett egyre behatárolni a szülők holléte iránt és végül meggyőződésével elmondta, hogy a gyilkosnak nyomára jöttek. A házaspár eltűnésének napjától kezdve ugyanis az ifjú Constantinescu naponta hatalmas dárídókat engedett a városban, amelyek néha a hajnali órákig húzódtak el, de az is megessett, hogy két-három napig egyfolytában tartott tivornya.

költ ahelyett, hogy maga is hozzájárulna a háztartás terhehez, ő nagyobb összeget kért, amit apja megfogadott tőle és ő már nem bírta ezt az otthoni atmoszférát, ráugrott apjára és megfojtotta.

Az öreg Constantinescu segélykiáltásaira előkerült anyja is, akivel hasonlóképpen végzett. Az apját kötéllal fojtotta meg, anyjával pedig puszta kézzel végzett, majd levette nyakkendőjét és azt szorította anyja nyaka köré, sőt egy hosszabb vasszeg segítségével egészen szorosra fűzte az áldozat nyaka körül, hogy műve teljes és hibátlan legyen.

Két üst a két áldozat számára

A gyilkosság után a fiatal Constantinescu lecipepte halott szüleit a ház pincéjébe. A főváros egyik utcáján egy fuvarosra akadt, akinek egyetzer lejt ígért, ha két öngyilkos embert elszállít lakásából.

Clonta Eugen dr., a clujai rendőrség volt kvesztorhelyettese vette kezébe a nyomozást

ROYAL slágermozgó. Holnap, pénteken a legnagyobb premier!

Moszkva—Shanghai

POLA NEGRI világfilmje. Szébb mint a Mazurka. Rendezte: PAUL WEGENER. Németül beszélő filmsláger.

Ma, csütörtökön utoljára: Dolores del Rio és Douglas Fairbanks slágere: ÖLTEM!

Sulyos antiszemita zavargások voltak Lembergben

Varsó, december 2. A lengyelországi egyetemek még mindig zárva vannak. Az egyetemek épületeit megszállva tartják a nemzeti demokrata diákok. Egyedül Varsóban sikerült megtisztítani az egyetem épületét a zavargóktól. Posenben azonban még mindig megszállva tartják az egyetemet a nacionalista diákok. Hír szerint, ha két napon belül nem sikerül megkezdni az egyetemi munkát, úgy véglegesen bezúntatják az előadásokat a poseni egyetemen. A krakkói egyetem is zárva marad bizonytalan ideig.

Rendkívül sulyos kilengések voltak a lembergi egyetemen. A nemzeti demokrata

ták többszörösen rárontottak a zsidó diákokra és többet közülük sulyosan megsebesítettek. Az egyetemről ezután a város centrumába vonultak az antiszemita diákok és szétrombolták több zsidó üzletet. A kivonuló rendőrséget kövekkal dobálták meg a diákok. Két rendőr megsebesült. Több zsidó járőrelőt véresre vertek. Tizenegy diákot őrizetbe vettek.

A vilnai zsidóság a pogromszerű kilengések elleni tiltakozás jeléül egynapos sztrájkot rendezett, mely a legnagyobb rendben zajlott le. Az összes zsidó üzletek műhelyek és hivatalok zárva voltak.

Fájdalmak kifárasztják a vizet

— Ugy fáj a derekam, hogy már alig bírom!

— Szeretne hamar megszabadulni a fájdalmaktól? Dörzsölje be a helyét Carmol la!*

* Carmol a legjobb bedörzsölő szer megfázások, gripa, reumatikus fájdalmak és az ellen. Ara üvegenként 22 lej. Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

Levitte magával a fuvarost a pincébe, az azonban az utolsó pillanatban visszariadt és nem vállalta a szállítást, mire hallgatás fejében három ezer lejt kapott.

A gyilkosság nyomainak eltüntetéséről másképpen kellett tehát gondoskodni. Vasile Constantinescu vaslemezeket vásárolt és szállított haza, hogy üstöket készítsen belőlük. A szomszédasszony kíváncsi kérdéseire azt válaszolta, hogy a házjavításhoz akarja felhasználni őket. Az üstöket el kellett készíteni.

Hogy a pincében dolgozó diák munkájának zaja a szomszédok figyelmét magára nevonja, egy rádióköszüléket vásárolt 13 ezer lejért, a bucaresti leadó állomás műsorára állította be és attól kezdve három napon keresztül szüntelenül bóbólt a hangszóró, amíg a gyilkos diák a pincében dolgozott.

Károly király is rövidesen Varsóba utazik

Antonescu külügyminiszter kíséri el a királyt varsói útjára. Angheliescu, Miuta Constantinescu és Samsonovic tábornok is Varsóba készülnek. A cenzuslovák és német sajtó Antonescu varsói útjáról

Antonescu külügyminiszter nagysikerű varsói útja után Károly király is rövidesen Varsóba utazik. Mint hivatalosan jelentik, hogy az uralkodót varsói útjára Antonescu külügyminiszter fogja elkísérni. Rövidesen ellátogatnak a lengyel fővárosba dr. Angheliescu közoktatásügyi miniszter, Miuta Constantinescu bankkormányzó és Samsonovici vezérkari főnök is.

Az uralkodó látogatásának időpontját még nem állapították meg, de annak programját Antonescu már kidolgozta Beck lengyel külügyminiszterrel.

A német sajtó megkülönböztetett fontosságot tulajdonít Antonescu külügyminiszter varsói látogatásának. A Berliner Tageblatt és a többi nagy napilap elismerik, hogy a látogatás pozitív eredményekkel járt és teljes egység jött létre a két ország között.

A csehszlovák lapok félhivatalos forrásból a következő kommentárokat fűzik Antonescu varsói útjához: „Ez a látogatás, valamint a Beck külügyminiszterrel a jelenlegi nehéz nemzetközi helyzetben folytatott tanácskozás meghaladja az államférfiak szokásos eszmecseréjének fontosságát. A tárgyalások eredménye feljogosít arra a reményre, hogy a béke stabilitása erősödjön Európában és részben. Hála a kölcsönös bizalomnak, jött létre a találkozás és eszmecsere a közös szerepről, amit Európa e részében a két állam játszik. A román-lengyel szövetség mindkét állam számára lehetővé teszi, hogy sikeres építőmunkát fejtsen ki Közép-Európában és Kelet-Európában. A két állam tehát a legszorosabb kapcsolatot fogja fenntartani hivatásuk: a függetlenség és egyensúly, a stabilitás egyedüli biztosítója, realizálása érdekében.”

Mint most kiderült, október 27-én, tehát a napon, midőn a Constantinescu házaspárnak nyomaveszett, a fiatal Constantinescu meggyilkolta szüleit. A gyilkosság pontos körülményei még nem ismeretesek. A nyomozást vezető vizsgálóbíró számára a boncolásból csak annyi lett világos, hogy a fiatalember úgy apját, mint anyját megfojtotta.

7 mikor történt a gyilkosság: álmlában a szüleit, vagy nappal végzett velük, vagy előbb leszúrta-e őket, vagy pedig valahán végyianyaggal bódította el szüleit, (a fiatal Constantinescu a vegyszeti fakultás egyéves hallgatója) erre csak a gyilkos beismert vallomása deríthet fényt. Ő maga azt vallja, hogy a gyilkosság délután 3 órakor történt.

Apja ismételt szemrehányásokat tett neki, hogy tivornyázik és rengeteg pénzt

ndhatja már
eled
3 PERC MULVA
hatásos házaszer,
bajától örökre meg-
keverjen Saltrates
lesz, mint a tej és
trates Rodell világ-
ból nyert tisztaja,
tartalmaz. Ez az
ró a legmakacsabb
lalt megszünteti, a
álladásban levő és
hány pillanat alatt
lók vizsketése el-
egygyógyulnak. Ez a
iz csodával határos
füzi a fájós tyuksze-
s borkeményedése-
crestől kiemelheti,
cia mellett minden
ató.

ban még tartják
apról napra egyre
elvesztett pozíció-
tudnak visszazse-
gszűlné egy szép
egből is, megkér-
d, milyen a zsidók

natából egyszerre
ett át. Hivatalos

nincsen zsidókér-
teljesen egyenran-
raival.

k. Tisztelettel né-
ra, aki két mélyet
gy folytatja:
zsidók sincsenek.
Jámbor Ferenc

Mozgó
nteken 3—6-ig egy
a, szombaton és
9 órakor:

arsonyban
sláger.
GEORGE BRENT.

oba titka
rős idegzettieknek.

t kelt
ny

nal közvélemény

dor). Az addisabehai
látussá változtatták,
a birodalom de faete

gás és olos
át

r Ernő
uridivat szabó-
g. Ferdinand 2/a
Platzintár felett.

Cuza professzor régi meséje a szenátusban

a „tov se bö gojim harog“-ról és a zsidó világmaffiáról

Tallózás a rövid válaszfelirati vita beszédei között

Bucaresti, december 2. (Az Uj Kelet tud.) A válaszfelirati vita végetért. Öt nap alatt lezajlott a máskor hetekig tartó szóharc a kormány és az ellenzéki pártok között. Két momentum is közrejátszott abban, hogy ezután rövidre fogták mondánivalókat a politikusok. Az első a rendkívüli nemzetközi helyzet, különösképpen a Mussolini beszéde által teremtett atmoszféra, amelyben a pártok igyekeznek a belső viszálykodás látszatát elkerülni. A másik a liberális kormány utolsó parlamenti ülésének kezdetén sok értelme nem volt az ideológiai kontrapozícióknak. Így történt azután, hogy a nemzeti parasztpárt a kamarában Madgearu, a szenátusban Radulescu Mehedinji utján nyilatkozat felolvasására szorított. A nyilatkozat szemére vetette a liberálisoknak a jobboldalal való cimborálást, lepuszkondizta gazdasági és pénzügyi politikájukat, követelte távozásukat és kihangsúlyozta, hogy a párt felelőssége tudatában kész a liberális kormány örökébe lépni.

Argetoianu, az „uj“ ember Argetoianu is nyilatkozatot olvasott fel. Kemény vádbeszéd volt ez a Tatarescu-kormány fölött, melynek működését katasztrófának minősítette. Bájós jelenet volt, midőn Argetoianu „uj embereket“ követelt az ország ügyeinek élére, miközben félreérthetetlenül önmagára célozott. Hiszen ő is már őszere való — vette közbe egy roszmájú liberális képviselő. — En legalább értékes ócskaság vagyok — replikázott azonnal Argetoianu —, maguk viszont olyan ócskavak, amely már semmitsem ér...

Goga a szószéken

Nagy beharangozás előzte meg Goga válaszfelirati beszédét. Politikai körökben szájról szájra járt, hogy a cuceai poéta kivételes jelentőségű beszédre készül. Goga arcán valóban meglátszott, midőn a szószékre lépett, hogy igen nagyfontosságú tulajdonit magának. Ezen még az sem változtatott, hogy a nemzeti parasztpárt padsorai ezuttal türesen tántogtak. A páholyban néhány hölgy fészkelődik, hitleri kézfelmeléssel üdvözlő Gogát, ez azonban jegyzeteibe merül. A hölgyek átvonultak egy másik páholyba és onnan próbálják kinyújtott karjaikkal magára vonni a vezér figyelmét. De a vezér nem lát, nem hall. A közönség is kelleltenül veszi tudomásul a nemzeti parasztpárt távolmaradását. Robu nem tudja ilyen körülmények között a hosszú parlamenti szünet alatt betanult dzsudzsi fogásait bemutatni.

Goga mindenekelőtt is előadást tart a magas diplomáciáról, majd kijelenti, hogy nem fogja támadni Titulescut, miután az nincs jelen. Kétségtelenül lovagias gesztus. Értékét legfeljebb csak az csökkenti, hogy a következő mondatban Goga már élesen támadja a volt külügyminisztert, aki most San Moritzban lábadozik és így képtelen replikázni. Kiderül, hogy Titulescu elkracholta az ország külpolitikáját és jóvátehetetlen helyzetbe hozta az országot. Az ország külpolitikáját teljesen meg kell változtatni. A kisanant nem elragadó jelenség és a Balkán-szövetség sem a legtükrösebb mul. A franciák barátsága kívánatos, de Leon Blum és a népfrent kormány nélkül. Goga ezután védelmére kelt Mussolininak és kijelenti, hogy Németországgal szoros baráti szövetséget kell kötni. Szovjet-Oroszországról pedig szó sem lehet. Ez volna nagy vonalában Goga külpolitikai programja.

„Tiszteletbeli“ vagy „legfőbb“ elnök Cuza professzor a szenátusban képviselte pártjának irányvonalait.

— Uraim — mondotta a professzor —, én a nemzeti keresztény párt legfőbb elnöke vagyok. De nem tiszteletbeli elnöke, mint ahogyan azt a szenátus egy hozzám intézett levelében írja. Tiszteletbeli elnök az, akit azal tiszteletnek meg, hogy semmitsem bíznak rá. En azonban mint legfőbb elnök, pártom ideológiai irányítását végzem és aki ettől az iránytól jöttányit is eltér, az veheti a kalapját és mehet.

— Ami a külpolitikát illeti, Goga kamarai beszéde új korszakot nyitott meg az ország történetében. A külpolitikát eddig egy ember sajátította ki magának. A parlamentnek semmilyen beleszólása nem volt. Ezt az embert viszont csak különvonatokon, vagy tengerparti fürdők strandjain lehetett megtalálni. Meg aztán kissé költéses is Titulescu külpolitikája. Sokalomban azt az egymilliót, amelyet Titulescu a zsidó sajtónak havonta fizetett ki, hogy megfelelően reklámozza. En megmondottam egyszer Titulescunak a kamarában: — Maga inkább képviseli Genfét Romániában, mint Romániát Genfben.

— Nagyon helyes volt, hogy ezt az anomáliát megszüntették és én csak gratulálhatok érte önöknek. A Duce nyilatkozatait végeredményben Titulescu politikája váltotta ki... Elidegenítette tőlünk Lengyelországot, sőt Jugoszláviát is.

Mi közünk dr Lippehez

— De miután Goga a párt külpolitikáját leszögezte, az én feladatom az, hogy önök elé tárjam annak ideológiáját. Kezdem ott, hogy a zsidók amikor kongresszust tartottak, dr Lippét tették meg elnöknek. De miért dr Lippét? — kérdi Cuza, hogy talmudista módra mindgyárt meg is válaszolja —, mert dr Lippe rabbi Siojm Izig Rasinek a leszármazottja. De mi közünk van nekünk Rasizhoz... — Csakugyan mi közünk van — szakítja félbe az elnökő Ciugureanu.

— Rasizhoz annyi közünk van — válaszolja Cuza —, hogy az ő kommentárjai mélyítették el a zsidó talmudi tanításokat, amelyeknek konklúziója így hangzik... D. R. Ioanitescu közbekiált: — Tov se bö gojim harog!

— Eltalálta! Tizes. Jó tanuló. — mondja Cuza, a szenátus általános derültsége közepette. — Igen, tov se bö gojim harog. Erre tanít a zsidó vallás, amely hitköziségek formájában behálózta az egész földet. A háboru alatt ez a nemzetközi gyilkosokból álló banda tette reá kezét a szerencsétlen Oroszországra, ahol milliónyi keresztényt öltek meg, majd miután uralmukat megalakították, megkezdtek támadásukat a többi népek ellen is. Ez a horda a mi országunkat is elvette. A 17. században törtek ránk Ukrajnából, ahol Smeleszki lázadása folytán ezerszámra akasztották fel a zsidókat, de nem egyedül, hanem minden zsidó mellé egy kutyát is kötöttek.

A régi mese

— Az iskolák tele vannak zsidó tanárokkal, a vasutnál zsidó tisztviselők garmadája, nem is beszélve a sajtóról... Most megtörtént az a hallatlan dolog, hogy Sadoveanu, aki magát románának tekinti, a zsidó Aderverul és Dimineata élére állott. Erről a szócékről üzenem, hogy ne képezze magát a műveltség szószólójának, mert ő ma a butaság szószólója.

Hasonló hangnemben folytatja Cuza két teljes órában keresztül. A szenátorok, akik előtt először beszél Cuza, szemmel láthatólag nagy élvezettel hallgatják. Niemerover főrabbi egy adott pillanatban elveszti türelmét és felugrik helyéről: — Tiltakozom templomaink megsértése ellen! — Mit templom?! — replikázza Cuza —, nektek nincsenek templomaitok. A zsidó főpap belátja, hogy nincs értelme a vitának és leül. Cuza pedig folytatja: Cuza és Hitler

— A zsidó nem egymagában harcol a keresztény őstermelők ellen, hanem az egész „chevra“ összefog. Ezelőtt három évvel, midőn még Madgearu miniszter volt, felszólalásomban megemlítettem Adolf Hitler nevét. Madgearu, mintha darázs csipte volna meg, feugrott helyéről. — Nem engedem, hogy Hitler nevét a román kamarában kiejtse! Most azonban eljött az ideje, hogy ennek a régi harcosnak — aki mégsem olyan régi, mint én és aki Németországban gyökeresen megoldotta ezt a problémát — elküldjem a szenátus szószeréről csodálattal teli üdvözlőtemet...

Mihai Manoilescu saját nevében szólalt fel. Az ifjúság dicsőretével kezdte és a vasgárda felmagasztalásával végezte.

Iorga zárta be a felszólalók sorát, aki jóízű humorral kritizálta le a pártokat, a parlamentet, az ország külpolitikáját, hogy végül valamennyit szükségesnek és hasznosnak jelentse ki. Nagy tapsot kapott érte. (h. e.)

Ornella Santoliquido hangversenye a Román Operában. Hétfőn este a Román Operában egy igen kiváló olasz zongoraművész lépett fel: Ornella Santoliquido, aki mesteri játékkal egy csapásra meghódította a gyérszámú, de lelkes közönséget. Bevezetőképpen Beethoven mindig új és mindig gyújtóhatású „Apassionata“-szonátáját játszotta, nemcsak briliáns technikával, hanem a mű bensőséges, szárnyaló patosának majdnem férfias erejű átértésével. Ezután Casella egy finoman cizellált, melódiaiból, pompás felépítésű szimfóniájának zenekari előadása következett, melynek zongorakíséretét a kitünő művésznő szintén értékes, magasszínvonalú művészetével látta el. Sgambati zenekari és zongorakoncertje zárta be a műsort, melynek sok és komoly szépségét egy a művésznő, mint a zenekar maradóktalanul hozta ki. A művésznő kétségkívül magasszínvonalú játékát a közönség forró, szillemi nem akaró tapsokkal fogadta. A művésznő ráadásul két román kompozíciót adott elő nagy sikerrel. A zenekart Bobescu karnagy vezényelte komoly sikerrel.

Fehérneműselymek

Gyönyörű választék valódi selymekben csak

GALLIA-nál

CLUJ,

Str. Gen. Neculcea 2.

BRASOV,

Piaja Libertății 3.

SIBIU,

Str. Regina Maria 7.

Mi lesz holnap?

H. G. Wells filmje a cluji Thalia mozgóban.

Néhány éve jelent meg a könyvpiacra H. G. Wells „Mi lesz Holnap“ című könyve. Wells ebben a könyvben a jövő utópisztikus világképét vetíti az emberek elé. Wells zűrzavaros jövőről álmódott, olyanról, amelyet a ma helyzetképe előrevetít. A könyv szerint a jövő háboruja elpusztítja kulturát és civilizációt, majd az emberiség szörnyű dekadenciája következik, míg a ködbevesző távolban új kultúra születik, ezerszázalékos gépkorszak, ahol az emberi lelket és szívet, hajszálnyit pontos műszer fogja pótolni.

Wells 1940-re jósolta azt a szörnyűséget, ami napjainkban Spanyolországban lejátszódik. A film a sürgő-forgó nagyvárosban indul, ahová egyszerre pánikszerűen, lecsap a mozgósítás hire.

Hangszórós autók száguldják keresztül a metropolis uccáit és szörnyű pánikot keltve hajtják be lakásaikba az embereket a közeledő gáztámadás elől. A jövő háborujában ugyanis nincs hadüzenet. Néhány óra, de lehet, hogy csak néhány perc leforgása alatt zajlik le minden. Az ellenlégség támadás nyomán mint kártyavárak omlanak össze a házak, az emberek, mint a megkergetett nyáj, hanyatt homlok menekülnek és a szanitécok lábai alatt, emberi karok, gyermekfejek vegyülnek el a lehullott kötörmelékkel. A filmnek ebben a részében nemcsak a kiváló rendezői kvalitás nyilatkozik meg, hanem mondhatni egy pacifista kéz rántja el szemünk elől a látást zavaró falat. Dinamikus, lüktető jelenetek ezek, a filmtechnika legcsodálatosabb tökéletességével vetíti elénk a halnapot, helyesebben a mátt: nézetek anyák, férjek, feleségek. Nézzétek a pusztítást, ezt a mindent elsöprő vérvivatart, amelybe apátok, anyátok, férjete, feleségetek és árthatlan gyermekeitek vére ömlik. Ami ezután következik, az a tulajdonképpeni fantázia szülőtte. Milyen lesz a világ egy ilyen háboru után? Az emberiség sok-sok száz év előtti primitív állapotába süllyed vissza, a metropolis helyén sivárság és szegénység, az emberek rongyosak, állatias képűk. A rendezői fantázia talán itt kissé elfáradt, hogy újult erővel csapongjon a film harmadik részében a tökéletes gépkorszakban. Amit Korda itt véghezvitt, az szinte meghaladja a film teljesítő képességét. Csupa technika, pazar, szemkápráztató és valóban elhítheti a nézővel, hogy a messze jövő vilásképe jelenik meg előtte. A jelenetek sokszor farsztoán sokat nyújtanak. A néző idegeiben éri a jövő világot, falgyártó gépeivel és csodálatos műszereivel, amely elkápráztat, de a szenzibilis ember éri, hogy mindez, a száraz, hideg ész szülőtte, a szellem, a lélek és a szív hiányzik belőle. A technika azonban nem áll meg, hanem szédületes tempóban halad előre. Akadnak új népszónokok, akik a szédítő tempó megállítását hirdetik a tömegeknek. Az új diktátor, az új vezér, azonban elfordítja a televíziós készüléket és halad minden a maga útján tovább, hogy egy modern hamleti töpren-géssel érjen véget: Mi lesz holnap?

A legnagyobb rendezők között is az első közt emelkedett Korda Sándor ezzel a filmmel. Soha nem volt olyan idősebb és a film, mint éppen ma, amikor a világ egyik pontján már hónapok óta hullanak a bombák, ragyogó kultúra hever romjaiban és nem tudni, hogy egy szikra mikor borítja tüzbe az egész világot. H. B.

— Székely Béla: Az antiszemizmus és története 380 lap, Tabor-kiadás 106 lej, Lapegenál, Cluj. Postán utánvétellel. Kérje a Tabor-kiadványok teljes jegyzékét.

Csak kegy

A december 1-i vesztéseket telje

Alta

Bucaresti, december 1-én alá és a büntetés királyi rendelettel. gyelmi rendelet akik a háboruban kategóriára szélesk. A december 1-i vonatkozik csupán január 1-én a büntetésekkel. A közkegyelemre ítélet így hangzik:

I. Kegyelemben részesítjük az azokat, akik a háboru alatt, vagy katonai, vagy katonai, ha itéletük e napjaig jogerőre emelkedett.

II. Elengedjük a bűnteseket, amely meg.

III. Elengedjük az összes szabadságvesztéseket.

IV. Felére mind az három hónap egy negyedére, akévnél nagyobb.

V. Felére szállít lejnél magasabb péntigani kényszermunkát és ez a leszártat emelkedésűl.

VII. Ezek a fent emelkedett Amennyiben egyes tek büntetéseszártatve ez a rendelkezés a rendelkezés vona.

VIII. Amennyiben tekményért van elítélés és pénzbüntetés vonatkozik a rint.

X. Végleges ítélemelyek e rendelkezésben való kihirdetésé váltak és a tebezési határidő eltelte fellebbezésé.

Kikre kegye

A további szaktekményeket áll közegelelem és vonatkozik. Ezek ket a büntetőtörök akik felségárulás tóság ellen elköveté vagy vétségek, sztoztatás, fegyvertonai törvénykönyv miatt elítéltek, uha e büncselekmegyobb büntetésésága ellen elkövea büntetésé nagysadja. Sikkasztás misítás, bankjegy

Figyeljen

Teljesen verseny-ságánál és feltét-nél fogva az új EXTRA PRIMIS SILKEN FINES

Paul Baratov dr. (Ben Zvi) jiddis szintársulata

arabai turnéjának cluji programja:

Csütörtök délután 5 órakor:

a Davila Színházban

Hinkemann

Mérsékelt helyárrakkal.

Este 9 órakor utolsó cluji előadás:

Ec Hadaasz

(Jegyelővétel a Davila Színház pénztáránál.)

December 5, szombat este Oradean

a Heyman Színházban:

Strindberg: Der Vater

Vasárnap délelőtt 11 órakor

olcsó helyárrakkal:

Ec Hadaasz

Vasárnap délután 5 órakor:

Eikele Mazik

Vasárnap este 9 órakor:

Hinkemann

Jegyelővétel a Heyman Színház pénztáránál.

Műhelymek

sztek valódi seimiek-
en csak

LIA-nál

UJ,
Neculcea 2.

ASOV,
Libertății 3.

IBIU,
gima Maria 7.

z holnap?

a cluji Thalia mozgóban.

nt meg a könyvpiacra

esz Holnap" című könyv-

könyvben a jövő utó-

vetíti az emberek elé

fővöről álmodott, olyan

helyzetképe előrevetít

jövő háboruja elpusztít

ciót, majd az emberiség

ája következik, míg a

an új kultura születik

korok, ahol az emberi

ajszálynai pontos műszer

psolta azt a szörnyisé-

ban Spanyolországban

a sürgő-forgó nagyvá-

á egyszerre pánikszert-

sítás hire.

ok száguldják keresztül

és szörnyü pánikot

lakásaikba az embere-

asztamadás elől. A jövő

his nincs hadüzenet. Né-

hogy csak néhány perc

lik le minden. Az ellen-

omán mint kártyavarák

ázak, az emberek, mint

áj, hanyatt homlok me-

itéseek lábai alatt, em-

ekfejek végülnek el a

éssel. A filmnek ebben

a kiváló rendezői kva-

neg, hanem mondhatni

rántja el szemünk elől a

Dinamikus, liktető je-

technika legcsodálato-

vel vetíti elénk a halm-

mat: nézetek anyák

Nézték a pusztítást,

örvönvívartart, amely-

g, férjete, feleségeket

teik vére ömlik. Ami

az a tulajdonképpen

Milyen lesz a világ egy

? Az emberiség sok-sok

nitív állapotába süllyed

is helyén sivárság és

erek rongyosak, állati-

ezői fantázia talán itt

y ujjult erővel csapong-

ik részében a tökéletes

nit Korda itt véghez-

haladja a film teljesítő

technika, pazar, szem-

ban elhítheti a nézővel,

o vilásképe jelenik meg

sokszor farszantos so-

sző idegeiben érzi a jö-

ó gépeivel és csodála-

amely elkápráztat, de

erzi, hogy mindez, a

zülötte, a szellem, a lé-

zik belőle. A technika

meg, hanem szédületes

re. Akadnak új népszó-

ító tempó megállítását

nek. Az új diktátor, az

elfordítja a televíziós

minden a maga útján

modern hamleti töpren-

Mi lesz holnap?

Csak a hadviseltek kaptak kegyelmet december 1-én

A december 1-i kegyelmi rendelet, amely a három hónapig tartó szabadságvesztéseket teljesen elengedi, csak azokra vonatkozik, akik katonák voltak a háboruban

Általános amnesztia január 1-én lesz

Bucuresti, december 2. Károly király december 1-én aláírta a királyi kegyelemre és a büntetés leszállításokra vonatkozó királyi rendeletet. A december elsejei kegyelmi rendelet csak azokra vonatkozik, akik a háboruban katonák voltak. Erre a kategóriára széleskörű a közkegyelem.

A december 1-i kegyelmi rendelet azért vonatkozik csupán a hadviseltekre, mert január 1-én a büntetőtörvénykönyv életbeléptetésekor általános amnesztia lesz.

A közkegyelemre vonatkozó királyi rendelet így hangzik:

I. Kegyelemben és büntetésleszállításban részesítjük az alábbi feltételek mellett azokat, akik a világháboru alatt mozgósítva voltak, rendes vagy rendkívüli polgári, vagy katonai bűnügyben ítéltettek el, ha ítéletük e rendelet kihirdetésének napjáig jogerőre emelkedett.

II. Elengedjük mindazokat a pénzbüntetéseket, amely 5000 lejt nem haladnak meg.

III. Elengedjük a három hónapig terjedő összes szabadságvesztéseket.

Leszállítjuk az alábbi szabadságvesztés büntetéseket:

IV. Felére mindazokat, akiknek büntetésük három hónaptól három évig terjed; egy negyedére, akiknek büntetésük három évnél nagyobb.

V. Felére szállítjuk le az összes ötezer lejnél magasabb pénzbüntetéseket.

VI. Husz évre szállítjuk le az életfogytiglani kényszermunkára ítélt büntetését és ez a leszállítás az ítélet jogerőre való emelkedésétől számítódik.

VII. Ezek a fenti rendelkezések a jogerőre emelkedett ítéletekre vonatkoznak. Amennyiben egyes elítéltek már részesültek büntetésleszállításban és akikre nézve ez a rendelkezés előnyösebb, azokra ez a rendelkezés vonatkozik.

VIII. Amennyiben valaki több büntetékeményért van elítélve, a büntetés leszállítás és pénzbüntetés elengedése külön-külön vonatkozik a fenti rendelkezések szerint.

X. Végleges ítéletnek tekintendők azok, amelyek e rendeletnek a Monitorul Oficialban való kihirdetés napján már jogerőre váltak és azok, amelyekben a fellebbezési határidő még nem járt le és az ítélet fellebbezését visszavonja.

Kikre nem vonatkozik a közkegyelem

A további szakaszok azokat a büntetékeményeket állapítják meg, amelyekre közkegyelem és büntetésleszállítás nem vonatkozik. Ezek azok a visszaesők, akiket a büntetőtörvény azoknak minősít, akik felségárulás, kémkedés, az állambiztonság ellen elkövetett büntetékemények, vagy vétségek, szándékos emberölés, gyújtogatás, fegyvelemsértés és lázadás (Katonai törvénykönyv 210—218-ik szakasza) miatt elítéltek, ugyszintén a szökések is, ha e büntetékeményekért két évnél nagyobb büntetést kaptak. Az állambiztonsága ellen elkövetett büntetékemények, ha a büntetés nagysága az egy évet meghaladja. Sikkasztás, hamisítás, közokirathamisítás, bankjegy és éremhamisítás, meg-

vesztegetés által elkövetett büntetékemény hamis bukás, szeszhamisítás, az 1930 év június 27-én megjelent törvény szerint, az ugyancsak e törvény 208. és 218-ik szakaszában felsorolt büntetékemények kivételével, az 1932 április 22-én megjelent és a szesz eladására és fogyasztására vonatkozó törvénybe ütköző büntetékemények, a 206-tól 208-ik szakaszig terjedő esetek kivételével, a vámtörvénybe ütköző büntetékemények, a spekulatörvénybe ütköző büntetékemények és az egészségügyi törvény 297-ik szakaszába ütköző büntetékemények.

A német turisztikai hivatal főnöke az ausztriai zsidó szállók bojkottálására hívta fel a német turistákat

Orlési felháborodás az osztrák sajtóban Esser kijelentésével ellen

Bécs, december 2. (Rador.) A bécsi lapok a Neue Freie Presse, Reichspost, és Der Tag igen élénken szót emelnek a német turisztikai hivatal elnökének, Esser volt miniszternek azon kijelentése ellen, hogy kívánatos lenne, ha a német turisták bojkottálnák azokat az osztrák szállókat, amelyek zsidók tulajdonában vannak, vagy olyan személyek kezében, akik

ellenségei a nemzeti szocializmusnak. Esser azt is követelte, hogy az ausztriai német turizmus kiterjesztése álljon egyenes arányban a horogkeresztnek ausztriai területén való terjesztésével. A lapok Esser magatartását minősíthetetlennek nevezik és nem tartják összeegyeztethetőnek az osztrák-német békéltető egyezményvel.

Ma indul a
„CAPITOLBAN“
a vágyak filmje:
Lányok egymás között
A főszerepben:
Daniel Darrieux
E film megtekintése 16 éven aluliaknak nincs engedélyezve.

Revolveres merényletet akart elkövetni két antiszemita fiatalember dr. Krausz Mór baia-marei lőrabbi ellen

„Két nap mulva leszámolunk“ — mondotta a merénylő jelölt a lőrabbinál történt szembesítésnél

Baia-Mare, december 2. Az ardeali antiszemita mozgalom történetében is páratlan esemény tartja izgalomban Baia-Mare zsidóságát. Két vasgárdista fiatalember merényletet akart elkövetni dr. Krausz Mór baia-marei lőrabbi ellen és csak a merénylők ügyetlensége és a hívők ébersége hátrította el a veszedelmet a tudós főrabbi élete felől.

A merénylő már áprilisban támadást kísérelt meg a baia-marei zsinagóga ellen. Az esti ima befejezése után két revolverlövés dörrent el a templom mellett. A golyók célt tévesztettek, főleg azért mert a hívők már eltávoztak a templomból és csak egy ablakot zuzott be a két golyó, anélkül, hogy emberéletben kárt okozott volna. A tettest nyomban elfogták Pasca Vasile zöldinges fiatalember személyében, aki kihallgatása alatt mindvégig cinikus magatartást tanusított. Azzal védekezett, hogy csupán a zsidók iránti ellenszenvének akart kifejezést adni, de senkit sem akart megölni. Pasca Vasile a törvényszék 1500 lej pénzbírságra ítélt.

Pasca, aki azelőtt asztalos volt Baia-Maren, hosszú ideig nem volt látható a városban. Néhány nappal ezelőtt tűnt csak fel és amint kiderült egy Mihalca nevű copalnic-manasturi barátjával elhatároz-

ták, hogy „végeznek“ dr. Krausz Mór főrabbiával.

Már a délutáni órákban figyelmeztette egy rendőrtisztviselő a főrabbi egyik hívét hogy legyenek résen, mert merényletet akarnak elkövetni dr. Krausz ellen. A főrabbi tudta nélkül védőrséget szerveztek meg a lakás körül.

Este 7 óra lehetett, amikor két fiatalember tünt fel a templom és a főrabbi lakása körül. Az egyik Pasca Vasile volt, aki belépett a főrabbi lakására. Időközben valaki értesítette a rendőrséget.

Pasca Feldmann néven mutatkozott be a főrabbinak, de miután jiddisül nem tudott, kénytelen volt beismerni, hogy román és azt mondta a mit sem sejtő főrabbinak, hogy négy szemkört szeretne beszélni vele. A szobában egy hölgy tartózkodott, aki a párbeszéd hallatára távozni akart, Pasca azonban azt mondta, hogy kint várja egy barátja és behívja őt is, mert együtt akarnak elintézni valamit.

Mire kiment, már megérkezett egy rendőrtisztviselő és amikor azt meglátták, a két merénylő elölt futásnak eredt. Kilenc óra lehetett, amikor elfogták őket. A két fiatalembert Chinta rendőrtisztviselő a főrabbi lakására vezette. Dr. Krausz megkérdezte tőlük, hogy mit akartak. Pasca

A GRIPPE első jelénél szedjen TOGALT!

Torkában karcolást érez, láza van, fejfájása... A GRIPPE első tünete, vagy valamilyen más meghűlésé, amely ágyhoz szegezheti egy, vagy több hétre. Ne pazarolja pénzét, de még kevésbé drága idejét hatástalan készítményekre.

Legyen bizalommal a TOGALHOZ, Önön is segíteni fog. Minthogy az orvosok ezrei rendelik a TOGALT, Ön is bizalommal vásárolhatja.

MIGRÉNÉL, IDEG- és FEJFAJÁSNÁL vásárolja az UJ praktikus aluminiumdoboz - csomagolást, 3 Togal - tabletával. Ara 10 Lei.

előbb tagadni próbálta, hogy ismeri a főrabbit és járt a lakásán, majd mikor beismerte, hogy két órával előbb a főrabbinál volt, cinikusan hozzátette:

— Nem baj, két nap mulva ugys leszámolunk!...

Ezután a rendőrségre vitték a két fiatal embert, ahol megmozdították őket. Pascanál egy megtöltött hatlövétű revolvert és egy tört találták. Kihallgatásuk során kijelentették, hogy a „Totul pentru tara“ szervezete tagjai.

Pasca és Mihalca át kísérték a satumarei ügyészségre.

SPORT

Anglia—Magyarország 6:2 (3:1)

Anglia válogatottja biztosan győzte le a magyar válogatottat

Londonból jelentik: Ötvenöt-hatvanezer néző előtt, szerdán délután játszották le Londonban az angol-magyar válogatott labdarúgómérkőzést, amelyet az angol csapat biztosan nyert meg 6:2 arányban. Az első félidőben az angol csapat 3:1-re vezetett. A játék különösen az első félidőben igen magas színvonalon állott, de a második félidőben ellaposodott és az angolok csupán rajtatitesszerű támadásokkal operáltak. A nagy gólkülönbség mindenesetre utalás arra a klasszis különbségre, amely az angol és a magyar futball között még ma is fennáll és amely különbség főleg az adódó helyzetek ökonomikus kihasználásában rejlik. Az angol csapatok minden pozícióból a kamény lövések sorozatát zúdították a magyar kapura, míg ezzel szemben a magyar csapatok a kapu előtt is főleg tologatással demonstráltak — az esetleg szép, de semmiesetre sem eredményes futball mellett.

A mérkőzés régi angol szokás szerint, óriási angol irammal kezdődött. A magyar csapat védelme, azonban, amelyben a két összekötő is segített, parrirozni tudta a veszélyes periódust. Husz perc után, amikor a magyar csapat kissé felszabadult kapu volt veszélyben, míg nem a 25. percz ostrom alól, nagyvonalu, szép játék alakult ki. Hol az angol, hol a magyar ben Crooks balszélső belővi az első angol gólt. 1:0. Egy perc sem telik bele, a labda az angol kapu előtt van. Zsengeller jól talál Cseh elé, aki egyenlít: 1:1. Nem sokáig örülhet azonban a magyar csapat a kellemes helyzetnek, mert négy perc mulva a második, újabb kilenc perc mulva pedig a harmadik angol gól esik és az eredmény 3:1. Az angolok szünet előtt még lőnek egy gólt, ezt azonban a játékvezető nyilvánvaló leg miatt nem adja meg.

A második félidőben ismét feléled a magyar csapat. Alig a negyedik peroben Titkos elrohan, jó beadását Vincze kapásból védhetetlenül végzi az angol kapuba. 3:2. Érdekes, hogy ismét négy perc mulva jön az angol gól. Dudás kézzel huzza maga elé az angol csapatör által támadásra irányított labdát. Szabadrugás, a labda igen olcsón, az angolok által akadályozott Szabó mellett jut a hálóba. 4:2. Gól után a magyaroknak van néhány akciójuk. Ezek azonban nem változtatnak az eredményen, mert az angol védelem kitűnő. A 22. percben újabb angol gól és 5:2, majd a 43. percben Carter 6:2-re állítja be a végeredményt. Bíró Seklerque, Franciaország.

Figyelem hozzáférők!

Teljesen verseny nélkül áll ujszerű finomságánál és feltétlen 5 évi megbízhatóságánál fogva az új „PRIMEROS BRILLIANT EXTRA PRIMISSIMA“ és az új „LUXUS SILKEN FINEST“. Győződjön meg róla Ön is.

Az antiszemitizmus és labor-kiadás 106 lej, L... utánvétel. Kérje a... jegyzékét.

Paul Baratov színháza Clujon

Strindberg: Az Apa, Eikele Másik és Toller Hinkemannját mutatta be Baratov színháza

Hét esztendővel ezelőtt Berlinben találkozott Paul Baratovval a sorok írója. Baratov, aki orvosdoktorból lett hírneves orosz színész és Sztaniszlavszki orosz művész stúdiójából lendült át a jiddis színházra, akkor Piscator színházánál játszott Kaffiánt, a berlini kalmárt és hónapokon keresztül ez az alakítás volt a legnagyobb színházi élmény a német fővárosban. Holott Piscator színházán nagy keveset számított a színész. Igaz, a szerző és a darab sem feszélyezte túlságosan ezt az ördögös rendezőt. Addig gyúrta kolosszális fantáziájával a szövegkönyvet és a színt is, míg káprázatos technikájának, tömegtelen gépének és reflektorainak segítségével pontosan úgy tudta elképzeléseinek szolgálatába állítani őket, mint futószallagon forgó roppant kulisszáit.

Am Baratov ősi mélységekből táplálkozó emberábrázoló ereje keresztültörte a piscatori láncokat. Ugy ágált a szüntelenül dübörgő, pillanatonként változó és vakító villanybejáratok kipoentirozott díszletek között, mint a legnagyobb hisztriok, kiknek négy csupasz fal elegendő arra, hogy minden illuziót keltő effektus nélkül, pusztán hangjuknak erejével és arcuknak változásával vetítsenek ki élő embersorsokat.

Hét esztendő után izgató probléma volt újra szemtől-szembe látni Baratovot piscatori segédesszék helyett, tradicionális klasszikus színházban.

Az igazat megvallva, enyhe szkepszissel vártuk Baratov színházának hétfő esti bemutatkozását. Vajjon lehet-e transilvániai színházban jiddis színháznak. Strindberget játszaná? Az a kérdés, amely nálunk megélti a jiddis színház nézőterét, vagy könnyű operettet, vagy sajátos zsidó misztériumot vár a jiddis színházról, mindkét esetben zsidóságot jelent mindenképpen.

Vilnában, Varsóban, vagy akár Cernautiban, ahol a jiddis kultúra eleven valóság és a jiddis nyelv az a kapu, amelyen keresztül a zsidó tömegekhez a világirodalom eljut, Shakespeare, Ibsen, Strindberg, vagy Toller, természetes jelenség a zsidó színház repertoárján, míg nálunk a darab tematikájától is sajátosan zsidó izü egzotikus kuriózumot vár legtöbb esetben a néző a jiddis színházban.

Paul Baratov hétfőn este — sajnos a fenti okok miatt félíg üres nézőtér előtt — úgy törte keresztül ezt a szabályt, mint hét esztendővel ezelőtt az expresszionista színház beklyóját. „Az apát”, ezt a ködös és időben és térben olyan távoli strindbergi tragédiát maradék nélkül közvetítette el egy egészen más világban élő zsidó uccához, amely lélegzet visszafogva leste a nézőtérrel a komor északi kis polgárok sötét gyötrelmeit, az ész lázadását és

összeomlását a megkövesedett előítéletek elleni harcban, az apa idegeket-őrítő háborgását a gyermekért, az anya tervszerű hadjáratát, ahogyan elvult keménységében elhínti férjében a gyanút, hogy a gyermek nem tőle való, mindezt azért, hogy férjének elméje elboruljon s gyermeke neveléséről egyedül ő dönthesse. Az izgalmas viadalban a lélek mechanizmusának olyan ismeretlen redői nyílnak meg, hogy ilyen mélyre tapasztalt lélekbuvárok is csak hunyorogva tudnak tekinteni.

Amit Strindberg lélekábrázoló zsenije az írott szó erejével megalkotott, azt Baratov színháza klasszikus realizmussal varázsoltá élővé.

Elsősorban Baratovon, a címszerep megalkotóján mulott, hogy strindbergi levegő volt a színházban. Kétségtelenül a legnagyobb élő naturalista színészek közé tartozik az izig-vérig kulturált színészember, aki halk, tompított hangon, arcának idegeivel játszotta a fojtott tragédiát. Pusztán megjelenésével el tudta hitetni, hogy Adolf, a svéd huszárkapitány és magántudós jár-ke a színházban, ember, akinek fellobbanó északi fényhez hasonló intellektusát felőrlik környezetének asszonyai, akik „az ő érdekében” akarják a maguk babonás világába lehozni e szárnyaló szellemet. A hajszolt és meggyötört intellektus szívének minden viharát, a bukkófében lévő hős idegállapotának minden változását, a valóságos átélés legfinomabb színészi eszközeivel ábrázolta Baratov. A szerepet, amely különösen a harmadik felvonásban, az örülsi jelenetben, színész számára pillanatról-pillanatra a giccs hátán mozog, az utolsó percekig a kezében tartotta, egyetlen fölösleges gesztus, egyetlen fölösleges hangsúly nem zavarta a mértékartó alakítást és a kézzelfogható valóság tökéletes illúzióját.

De kellemes meglepetést keltett az egész együttes, annál is inkább, mert jiddis színházaknál szokások, hogy nagy sztárok közé jelentéktelen színészeket gyűjtenek, akik lerontják az összhátást. Baratov színházában kifogástalan volt az egész össztájték. Sadigurszki asszony, Baratov partnere, az anya rendkívül komplikált szerepében egyszerű és ösztönös talentummal rajzolta meg a valószerűtlenül stílizált alakot. Kanner asszony, aki az öreg dajkát játszotta, lehetszerűen finom és meseszerű jelenség volt, különösen a harmadik felvonás szívszorító jelenetében, mikor mesészóval kényszerzubbonyba szelidíti az elborult elméjű kapitányt. Heller kisasszony rövid szerepében — a kapitány fiatal leányát alakította — finom és törékeny volt, mint egy fiatal északi fenyőhajtás. Pompás karakterszínész Scherzel, aki dr. Eskermann szerepében kifogástalan kabinetalakítást nyújtott. A lelkész

Sadigurszki játszotta, zsidó színésztől meglepő realizmussal. A katona kis szerepében jól megálta helyét Burochovits.

A rendezés zökkenőktől mentes, egyetemes és sima volt. Az egész előadás kivételes színpadok nagy teljesítményeinek emléket idézte. (j. f.)

EIKELE MASIK. Kedden délután értetlenül kevés ember előtt vigjátéki szerepben mutatkozott be Paul Baratov, aki egy amerikai jiddis burleszk címszerepét játszotta. Mintha egy másik színész lépett volna a színházra, annyira más volt Baratov vigjátéki szerepében. Tiszta és derűs humorral, minden kiróbbanó túlzás nélkül tartotta állandó derűtségben a nézőteret. Mellette az együttes legjobb embere, Heller kisasszony volt, aki jóízű komikummal elevenítette meg Baratov barátnőjének szerepét. Finoman szatirikus volt Kanner asszony a jótékonyági elhőknő szerepében és Scherzel, aki a valóságos lélettől elvonatkoztatott humanistát karrikizta. De frappánsan és ügyesen illeszkedett be az össztájtékba az együttes többi tagjai, különösen Burochovits, a tolvaj szerepében. (—)

Baratov Hinkemanja

Ha szuperlatívuszokban irhatnánk Baratov keddi esti teljesítményéről, az sem lenne elegendő annak az átfogó erejű művészetnek jellemzésére, amit a Hinkemann címszerepében nyújtott. A darab maga mély szociális igazságszolgálat, a szörnyű rokantságra kárhözott férfi vívódásaival, Ernst Tollernek egyik remekműve. Kevesen tudták még így a hallhatatlanság márványlapjaira vésné a háborúból visszatérő generáció életét és lelkét. Hinkemann figurája örökkön élő szemrehányás marad a háború és a gyűlölet ellen, soha ki nem alvó fátyla, mely örök figyelem-tetéstől lóg az emberek szemébe, hogy nem kell tömeg-mészárlás, nem kell bomba, nem kell gáz-háború: mindennél magasabb és fontosabb az emberi lét. Ahogyan Hinkemann kozmikus tragédiája a szociális problémák fölé emelkedik, ahogyan a napi és politikai kérdések dús felsorakoztatásából kiemelkedik, mint a darab főmotívuma, az emberi élet, a szerelem, az egyén szabad életének igazsága: költő szavait halljuk, nagy költőt, amilyen szavakkal csak kevesen jelentkeznek a világ mai irodalmában.

És ha igaz, hogy kevés ilyen művet írtak, az is igaz, hogy kevés olyan színész van ma a világon, aki ebben a szerepben Paul Baratov dr.-t leutánozhatná. Fél házra sem telt a közönségből, mely Baratov Paul Hinkemannjára kíváncsi volt, de a távollamaradtak, akik pedig igen sokan voltak, megbocsáthatatlan bünt követtek el ezzel önmaguk ellen. Baratov minden mozdulata egy kiforrott nagy művész tökéletes munkája. Szavai zengők, mélyről jönnek és soha nem csengenek hamisan. Mély páthosz, emberi, az író zsenialitásához felemelkedő átérzés fut át ezt a játékot, mely szuggesztív, olyannyira, hogy a néző egy pillanatra sem tud szabadulni a hatása alól. Tökéletes komédiás, a klasszikus nagy művészeknek abból a nagy gallériájából, mely a zsidó, jiddis vagy héber színművészetet világvizonylatban is a legelső köztartja. Amit a kocsma-jelenetben produkált, az tulmenő minden kritikán. Nincs rajta mit elemezni: egységes volt és ragyogó arányérzékkel kiegészített és kifoghatatlan hevülettel érzékeltette a magános férfi kétségbeesését. Gigásian nagy volt, amikor férfias erővel beszélt — az a férfi, akinek tagbaszakadt teste éppen a férfiaságnak van híján. Lágy volt és döbbenetesen igaz, amikor érzelmi skáláját kellett megszólaltatnia.

Nem volt a szerepnek egyetlen árnyalat-szerű hangulata, amit Baratov nem a legnagyobb tökélytel szövegeztet volna meg. A színjátszás gigásza ez az ember, akihez foghatóan nagy színész előtte még nem hallottunk. Egyes gesztusaiban talán Beregi Oszkár előkelőségét és felülemelkedését éreztük ki a nagy komédiásból. A Hinkemann felejthetetlen élmény volt a kevesek számára, akik végighallgatták. Ez nyilatkozott meg abban a véget érni nem akaró tapsfergetegben, amelyben a közönség részesítette Baratovot.

A többi szereplőknek dicséretére válik, hogy nem tündek fel neveléseseknek — milyen mélyen szólaltatta meg a nevelés-

gessé válás tragédiáját Baratov — a nagy művész csodálatos teljesítménye mellett. Az összes szereplők Heller kisasszony, Kanner asszony, Sherzer, Sadigurszki és Burochovits tehetségük legjavával járultak hozzá a Hinkemann megérdemelten forró sikeréhez. A cirkuszigazgató szerepében kitűnő alakítást nyújtott Reisch igazgató. (—lay)

SHINHAZ-FILM MUVESZET

A ROMAN OPERA MUSORA

Szerda, dec. 2. Pillangó kisasszony (Pia Igy szopránnal).
Péntek, dec. 4. Herodiada (Premier).
Vasárnap, dec. 6. Cécevis (matiné).
Hétfő, dec. 7. Alarcosbál.

ROYAL MOZGO MUSORA:

Ma utoljára: Ötem! Dolores del Rio és Douglas Fairbanks rendkívül érdekes témájú, ragyogó filmje.
Péntektől: Moszkva—Sanghai. Pola Negri világsikerű slágere. Szébb, mint a Marzúrka. Németül beszélő filmretek.

EDISON MOZGO MUSORA:

3 film román és magyar felirattal: I. Felhívás a keringőre. Csoda operett. Lilian Harvey-el. II. Fel a kezekkel! Cowboy-film. Georg O'Brien-nel. III. Híradó. Helyárak: 10 és 15 lej. Kezdet: 3, 8, 9 órákor.

A MUNKAS MOZGO MUSORA:

Csütörtökön 3, 6 és 9, pénteken egy előadás 3—6-ig, este kultúrelőadás, szombat és vasárnap: I. Biborban, bársonyban. Operett. Fősz.: Kay Francis és George Brent. II. A fekete szoba titka. Izgalmas dráma. Fősz.: Boris Karloff. Műsor előtt híradó.

RÁDIO MŰSOR

Csütörtök, december 3.

Bucuresti. 6.30: Reggeli torna, hanglemek, előadás, hírek. 13.15: Lemezek. 14.30: Lemezek, hírek. 18: Marcu zenekar. Előadás. 20.20: Hires hegedűművész lemezei. 21.15: A filharmonikusok hangversenye. 23.05: Szórakoztató lemezek.

Budapest I. 7.45: Torna, lemezek, étrend. 11: Hírek. 11.20: Felolvasások. 13.05: Hanglemek. 13.30: Hírek. 14.10: Hegedű zongorakísérettel. 15.40: Hírek. 17.15: Előadás. 17.45: Hírek. 18: Előadás. 19.20: Saxofonlemezek. 18.55: Előadás. 19.20: Ének, felolvasás. 20.30: Traviata az Operaházból. 21.05: Külföldi nyegedóra. 21.55: Hírek. 23.35: Cigányzene. — 24.15: Jazz zene. 1.05: Hírek.

Budapest II. 18: Előadás. 19.20: Angol nyelvoktatás. Cigányzene. 21: Szalonzene. — 22.20: Hírek, hanglemek.

APRÓ HIRDETÉSEK

Bécsben és Budapesten gyakorolt uri ruhavarrónó vállal szakmabeli munkát legjobban kivitelben és előnyös árban. Bucuresti, Str. Aurel Vlaicu 68 bis I. emelet.

Szerény igényű fiatalember lakást kaphat. Str. Decebal 46. Lázár.

Középkorú nő ajánlkozik kosztördásra, vagy bármilyen délutáni munkára. Str. Decebal 46.

Keresek egy, vagy két üres szobát, fürdőszobahasználattal. Cim a kiadóban.

358 értékes eredeti olajfestmény, gobelin, pastel stb. lesz darabonként kiküldetés áron alul is előverve dec. 4—5—7-én d. u. fél 5 óráig. Str. Duca 3 üzlethelyiségben.

Tizenhétéves megbízható, főzni tudó zsidó-lány mindenestek ajánlkozik, zsidó uricsaládkhoz. Cim a kiadóban.

Románul tudó kisasszony levés óvadékkal üzletbe ruhák átvételére és kiadására azonnal felvétetik. Cristal festőgyár, Str. Moldovei 15.

NEZD MEG SZEP LAKÁS. BOLDOGSÁG. SZEKELU és RETI bútorgyár r.t. állandó kiállítását

BUCURESTI TŰZ-MŰVÉS, TACSI IGHESU 1. HINÓRSÁGÓRA HÍVŐDŐTŰ MEGAL. ZOTTUNÁG EREDETI RÖZZAINMUAL

A Tudományos

Pa
res
„g.
dér
zsi

Sighet, december 1. Komoly külsejű költő Tudományos Akadémia Ismerősöm, a szociológus konferálta be a „model”. Vagyis, hogy nagyon kultiválják a szik mintának. Cime: ramuresului” és szerző Papahagi nevezeti tudós. Ez a „monografia” a Magyar Tudományos Akadémia hechserral (Cultur XXXIII. sz. kiadása) a számos villág fórumom — ennek a gyárt az elején bejelentyafutásban gyűjtöle a tapasztalatokat tött helyszínen, s hok Akadémia tagjai magas elismerésüket szemben is elismerésnak az alapján avatt

Mióta élnek Mar

A könyv elején a ráfiai helyzetéről ért állapítja, hogy a magpon nem sikerült, ellé amikor egy bársamneki, hogy augusztStefan”.

Majd folytatja: „A zsidó elem létevakban a 19. század ismeretlen volt. Ily Dumitru Sácelből arben egyetlen zsidó cuheai lakosok sze négy zsidó család 1917-ben 417 lélek falvakban, öreg emciók alapján, leszög 1850 táján jöttek M Se több, se kevese zsidók Maramuresb tők 300 esztendő, hogy kilencvenesze nek a dedapja is Mária Terézia alatt maramuresi zsidó sighetit leváltár a megye jegyzőköny által 1787-ben elren val Maramuresba 1214 volt. (Maram leírása, szerkeszt Magyar Tudomány pest, 1876). Vagy lad első feléből, a meg, aki pedig é érintkezett zsidókk amikor abbahagyja csap fel, vándortár Sighetre vetődik e valószínűleg itt lát gal erősen benépes benyomások mélye annyira, hogy kil jóbarátját, Szilágy ki tanárnak, Arany így ir a városról. Sighetre semmi ell város, tele zsidóva fogadójában 1836- esarukötője. Arany lepényt árulók, az tam... ezek a ke elmében Sighet lev. III. 6—7. 1.) Mindez lehet igaz

A v Föld „Halás uccája” LEPAGE. kötve 72 lej. „Má. Post

A Tudományos Akadémia és a maramuresi zsidóság

Papahagi tanár hajmeresztő hazugságokat „gyűjtött össze” az akadémianak a maramuresi zsidókról

A „tudós” Papahagi szerint a zsidók olyanok mint a varjak, asszonyaik pedig többférjűségben élnek

Sighet, december 2. Tiszteletet parancsoi, komoly külsejű könyv, címlapját a Román Tudományos Akadémia emblemaja ékesíti. Ismerősöm, a szociológus, ezekkel a szavakkal konferálta be a munkát: „monografia model”. Vagyis, hogy Romániában, ahol nem nagyon kultiválják a monografiákat, ezt veszik mintának. Címe „Graiul și folklorul Maramureșului” és szerzője egy bizonyos Tache Papahagi nevezetű ur.

Ez a „monografia model”, melyet a Tudományos Akadémia adott ki és látott el hechszerrel (Cultura Naționala sorozat XXXIII. sz. kiadványa) s amelyet a tudományos világ forrásmunkának tekint, — mondom — ennek a műnek a szerzője minyárt az elején bejelenti, hogy nemcsak úgy kutyaftában gyűjtötte az anyagot és szűrte le a tapasztalatokat, hanem 115 napot töltött helyszínen, s hogy egyetemi tanár, az Akadémia tagjai revidálták minden sorát, magas elismerésüket fejezték ki munkájával szemben és elismerésképpen ennek a munkának az alapján avatták doktorrá.

Mióta élnek Maramuresben zsidók?

A könyv elején a falvak politikai és etnográfiai helyzetéről értekezik a szerző és megállapítja, hogy a magyarosítás kulturális alapon nem sikerült, ellenben egyetlen esete volt, amikor egy bársanai paraszt azt mondta neki, hogy augusztus 17. napja „Sfântul Sfetan”.

Majd folytatja: „A zsidó elem létezése a maramuresi falvakban a 19. század második feléig teljesen ismeretlen volt. Ilyenképpen az öreg Vlad Dumitru Săcelből arról számol be, hogy 1859-ben egyetlen zsidó létezett a faluban. Öreg cuheai lakosok szerint 1848-ban összesen négy zsidó család lakott a faluban, míg 1917-ben 417 lélek volt elkönyvelve. A többi falvakban, öreg emberektől szerzett információk alapján, leszögezhetjük, hogy a zsidók 1850 táján jöttek Maramuresba”.

Se több, se kevesebb — 1850 táján jöttek a zsidók Maramuresba... Igaz, hogy a temetők 300 esztendő sirköveket őriznek, igaz, hogy kilencvenestendős bácsik élnek itt, kiknek a dédapja is itt született, igaz hogy Mária Terézia alatt türelmi adót fizettek a maramuresi zsidók (erről tanuskodnak a sighet levéltár aktái és Maramures vármegye jegyzőkönyvei) s a József császár által 1787-ben elrendelt népszámlálás alkalmával Maramuresban a zsidó férfiak száma 1214 volt. (Maramures vármegye egyetemes leírása, szerkesztette Szilágyi István, a Magyar Tudományos Akadémia tagja, Budapest, 1876). Vagy itt van egy kép a 19. század első feléből, amit Arany János festett meg, aki pedig életében nem nagyon sűrűn érintkezett zsidókkal. Tudjuk, hogy 1836-ban, amikor abbahagyja a tanulást és színésznek csap fel, vándortársulatával többek között Sighetre vetődik el. A tizenkilenc éves ifjú valószínűleg itt lát legelőször zsidó lakosokkal erősen benépesített várost. Az itt nyert benyomások mélyen bevésődtek lelkébe, olyannyira, hogy kilenc évvel később, amikor jóbarátját, Szilágyi Istvánt Sighetre nevezik ki tanárnak, Arany a hozzáintézett levelében így ír a városról: „Egyébiránt részemről Sighetre semmi ellenvetés: becsületes magyar város, tele zsidóval. Laktam egyik vendégfogadjában 1836-ban, mint a vándor Thalia szerepítője. Aranyos főköttös zsidóknak, zsidólepényt árulók, az Iza vize, melyen átgázoltam... ezek a képek vannak összegyűszölve elmémben Sighet eszméjével.” (Hátr. ir. és lev. III. 6—7. l.)

Mindéz lehet igaz, a sirkövekkel, a 90 éves

A világdíjnyertes
Földes Jolán
„Halászó Macska”
„Halászó Macska”
LÉPAGE-nál Cluj. Fűzve 53 lej.
kötve 72 lej. „Mária jól értett”, kötve 93 lej.
Postán utánvétellel.

bácsikkal, holmi jegyzőkönyvekkel meg hasonlítok. De itt a Sălistéből való öreg Vlad Dumitru véleménye a mérvadó. És a Sălistéből való öreg Vlad Dumitrunak mindig igaza szokott lenni. Még tudományos kérdésekben is...

Otromba antiszemita rágalmak — „tudományos” ostyában...

Milyen kontaktusban vannak a zsidók a románokkal? Hogyan vélekedik a román ember a zsidó emberről? Tudományos körök érdeklődnek a dolog iránt s Papahagi, a szakember, aki a helyszínen végzett kutatásokat, igyekszik megfellelni ezekre a kérdésekre. „A morális és etnikai-szociális keret — írja —, amelyben a maramuresi zsidó beleilleszkedett, egyetlen mondással jellemezhető, amit egy parasztól halottam s ez így hangzik: a zsidó ördögfiájt. (Zidu-i sfredrele dracului). Egy borsai juhász mondta ezt nekem és példával illusztrálta a dolgot: A zsidó olyan, mint a varju. En juhász voltam és megfigyeltem, hogy ha valamelyik juhombeteg volt, hát nem mentem velük a hegynek, hanem a lapályon legeltettem őket. Ilyenkor jöttek a varjak és rátámadtak a beteg juhra és addig kopácsoltak rajta, míg meg nem ölték. S akkor hozzáláttak a lakmározáshoz. Ez az eset a zsidóval is. Ha látja, hogy valaki közülünk szegény és beteg, hát addig tépi róla a húst, amíg sirba nem dönti”.

De nem lesz érdektelen megnézni, mit ad Papahagi a Román Tudományos Akadémia megbízásából a maramuresi román nép szájába.

„Bármennyit is dolgozzék az ember, az nem bűn. Csak a zsidó hiszi, hogy nem bűn megölni egy embert. Mert amikor ő lát téged áthaladni a pallón, be szeretne téged taszítani a vízbe”.

Vagy: „Nagy nehézség szakadt ránk a zsidókkal. Hatvanestendős ember vagyok, világeletemben robotoltam és szenvedéssel éltem. Légy szíves és vidd az ország fóruma elé a mi panaszunkat, hogy szabaduljunk meg egyszer a zsidóktól, mert irgalmatlanul szívják a vérünket”.

Majd hozzátesszi a saját megállapítását: „A zsidó elemet tökéletes társadalmi elszigetelődés veszi körül. Ez egyébként magától értetődő tény. Sőt, ami több ennél: az „ember” megjelölés alatt a maramuresi románt ért, vagy általában keresztényt, de soha se zsidót. Jellegzetes ez a disztinkció,

Zsidó „jólét” Maramuresben...

Papahagi akadémiai kiadványában szociográfia is van. Képet akar adni arról, hogy miképpen élnek a zsidók Maramuresben. Ime a kép:

„Valóban, a maramuresi falvak egész gazdasága zsidó kézben van. Zsidók kaparintották meg a boltokat és mézszárszékeket, szabóságokat és fűrészsüzemeket. És kocsmák százaik vannak szerte a megyében, hogy tönkretegyék Maramures életét és nemzetgazdaságát. A paraszt munkájának eredménye a zsidók kezébe esik. Anélkül hogy látnád a zsidót dolgozni a kaszálónál vagy az aratásnál, a vetésnél vagy a szántásnál, mégis ő eszi a buzakenyeret s ha látod nyáron, hogy a mező libáktól fehérlik, akkor tudd meg, hogy ebben a faluban sok zsidó lakik. Habár sok zsidó ház van, ahol a nyomor sötétebb mint a románnál, mégis az a vesztély, amit ennek az elemnek a jelenléte a paraszti gazdaság szempontjából jelent, néha kétségbeejtő méreteket ölt. Felsorolhatnék olyan esetet, amikor a román egyház érdekei vannak veszélyeztetve általuk, viszont csak egy példát ragadunk ki, egyet a megszokottak közül. A jeudi zsidók szövetkezetbe tömörültek azzal a céllal, hogy minél olcsóbban kaparintsák meg az eladásra szánt paraszti termékeket és marhákat. A szövetkezet ügynökei a helyszínen keresik fel a parasztot és kéri a portékáját. Ha az ár nem konvenial, a paraszt

Megbolondul az ember....

Rettenetes ez az örökös recsegés és füttyülés. De miért is türi meg a régi csöveket?

UJ TUNGSRAM CSÖVET rádiójába és nyugalma

Vásároljon Tunggram rádiócsövet esakis eredeti pecsételt csomagolásban

ahogyan ez kifejezésre jut abban, hogy „egy ember és egy zsidó”.

— Kivel találkozta az uton, Joane?
— Egy emberrel meg egy zsidóval”.

S ha ezek után még maradt volna valami a maramuresi zsidón, ami emberi érték, Papahagi, a „tudós” ezt is leszedi róla. „A maramuresi zsidó — írja ezek után — nem az a típus, akire azt lehetne mondani, hogy óriás. Ez az elem satnya és csenevész, arcát eltorzítja a szakáll és pájész. A román, aki mérsékletes és józan és erkölcsieken elképzelhetetlen magasságokban áll felette, megveti a zsidót, amiért az megengedi, hogy felesége sterilitás estén többférjűségét (poliandra) üzzön”.

(Michel Ick Wiederben mindenesetre több a fantázia. A Porunca Vremii egyik utóbbi számában ő is ír a maramuresi zsidók poliandriájáról, amely Papahagi agyában születte meg, csak hogy ő ki is színezte a dolgokat. Ő leír egy mikve-jelenetet, amikor a tisztálkodni készülő nő megjelenik a fürdőben, a hitközség előjárói levetkezettik, zsolnákat mormolnak és körülállják a meztelet. Azután megfürösztik a nőt és sorshuzás alapján az előjáróság három tagja visszavonul vele. Ő, az egykori jesiva böcher jóvótárból a Porunca Vremii olvasói csak úgy csámcsogtak a mikvé...)

Vagy reprodukáltam volna a zsidó fűrészmunkások szociográfiai kartotékjainak adatait, ahol ilyen kitételek vannak: „Hetikereset 180 lej, 5 gyermek közül 1 van életben, a többit elvitte a pellagra. Az ingó: egy ágy, egy keskeny alacsony padka s mindenkinek annyi ruhája, amennyi éppen rajta van. Es beszámoltam volna arról, hogy Majse Rubinstein Borsáról 7 év alatt vett 2 inget, 1 cájgnadrágot és néhányzor javította a bakancsát. Es arról, hogy Jerichem Glück felesége milyen körülmények között vakult meg. S hogy a fűrészek táján 24 éves korában hervadni kezd a szépség és a fiatalság és a legtöbb fűrészmunkás 45—50 éves korában pusztul el.

De ha már a munkánál is ilyen szempontok érvényesülnek, hogy „román” meg hogy „zsidó”, akkor kimutattam volna számszerűleg, hogy Viseu völgyében hány zsidó ember jár napszámba románhoz s bizony az Eszterek, Mirjámok és Sárák járnak napszámba szóni a Parázkákhoz és Marikucákhoz. Es kimutattuk volna, hogy százával élnek Maramuresban zsidó családok abból, amit hozzátartozóik küldenek Belgiumból és Palesztinából, Amerikából és Holland-Indiából.

Es pontos statisztikát közöltünk volna arról, hogy...

Dehát kit érdekel itt a pontosság, a szám, az adat, a tudomány — egyszerűen mindaz, amit igazságnak neveznek? A magasabb tudományos köröknek valószínűleg ilyen, Papahagi által közölt ismeretekre volt szükségük. Nem a tudomány volt a fontos, hanem a tendencia.

Es Tache Papahagi nagyszerűen megoldotta a problémát. Olyan nagyszerűen, hogy ledoktorált belőle.

Papahagi előtt nem volt tudományos könyv Maramuresből. Hál'Istennek, most már van. A tudomány művelői most már foglalkozhatnak a kérdéssel. Szegény tudomány. Maramures előtérbe került. Az Akadémia egy egész kötetet szentelt Maramuresnak. Szegény Maramures.

Tache Papahagi leírása alapján fogják megismerni a 40 ezer lelket számláló maramuresi zsidóságot.

Szegény, szegény maramuresi zsidóság...
Schön Dezső

Az év legnagyobb sikere
MICHAEL SOLOCHOW:

A Csendes Don — Trilógia

I. kötet: A csendes Don 314 oldal
II. kötet: Viharos napok 320 oldal
III. kötet: Kozákok lázadása 292 old.

Most már kapható a teljes mű!!!

Az első nagy és elfogulatlan regény Oroszországtól átalakításáról.
EPOCHÁ.

Weizmann Chaim két és félórás szenzációs vallomása az angol királyi vizsgálóbizottság előtt

Mit ígért a Balfour-deklaráció a zsidó népnek és mit valósított meg abból a mandátus hatalom

Palesztinában bőséges hely van még a zsidó tömegek kolonizálására és Transzjordánia kapuit is meg kell nyitni a zsidó telepítés számára

Jeruzsálem, december 2. Mint már röviden jelentette az Uj Kelet, a királyi bizottság zsidó részről elsőnek dr. Weizmann Chaimot, a Cionista Világszervezet és Jewish Agency elnökét hallgatták ki, aki két és félórás ex-pozében fejtette ki a zsidó nép álláspontját. Palesztina kérdésében. Az előzetes híradásokkal ellentétben Weizmann nem zárt, hanem nyilvános ülésen mondotta el szenzációs vallomását, mely örökértékű dokumentuma marad a cionizmus történetének. Weizmann szavait nagy figyelemmel hallgatták a bizottság tagjai és a két és félórás vallomást csak kétszer szakította meg közbevető kérdéssel Lord Peel elnök.

Weizmann Chaim, Mose Schertok és Leonard Stein, a Jewish Agency londoni jogtanácsosának kíséretében jelent meg a bizottság tárgyalótermében. A terem zsufoltság tömve volt.

Az elnök előbb néhány kérdést intézett Weizmannhoz, amelyek a Jewish Agency és a Cionista Világszervezet, alkotmányára vonatkoznak, majd felkérte őt, hogy adja elő álláspontját.

A Jewish Agency elnöke bevezető szavaiban rámutatott azokra az okokra, amelyek a cionista mozgalom megteremtéséhez vezettek és azokra a célkitűzésekre, amelyek a mozgalom útját határozzák meg.

Az európai zsidósors

Ezután az európai zsidóság helyzetét tárta fel Weizmann a királyi bizottság előtt. Rámutatott a Közép- és Kelet-Európában élő hatmillió zsidó sorsára, amelyet nem lehet sem életnek, sem halálnak nevezni. Párhuzamos volt az európai zsidók mai nyomora és a zsidóság husz év előtti helyzete között. Mig akkor nagy kivándorlási mozgalom volt, mely főleg az Egyesült Államok felé irányult, addig ma a világ összes kapui zárva vannak. A lengyelországi zsidók helyzetéről szólva, Weizmann idézte Beck lengyel külügyminiszter szavait, aki azt mondotta, hogy kétmillió zsidónak kell elhagynia Lengyelországot. Nehezen lehet megérteni — mondotta Weizmann — miért lettek egyszerre terhesek a többségi nép számára azok a zsidók, akik ezer éve élnek Lengyelországban, osztoztak annak szenvedéseiben és hozzájárultak annak felvirágzásához. A lengyelországi zsidók helyzete nem utolsó sorban azért oly súlyos, mert Lengyelország agrárállam, és főlős agrár lakossága van, mely a városokba özönlik. Amikor azonban a városokba jönnek a falvak lakosai, a zsidók gazdasági pozícióját foglalják ott el. A lengyel zsidók helyzete, — mert sokkal nagyobb számú közönségről van szó, — a németországi zsidókénál is akutabb.

Ahol a zsidók akarata szerint élhetnek...

Lord Peel egyik kérdésére válaszolva Weizmann röviden érintette az oroszországi zsidók helyzetét is és kijelentette, hogy Oroszországban azért tilos a cionizmus, mert az orosz kormány az angol imperializmus eszközeinek tekinti azt.

Weizmann ezután az antiszemitizmusról beszélt, melynek határa egykor a Vistula volt, ma azonban a Rajnát is átlépte és a nyugat-felismeréséről volt akkor szó és nem egy — a német zsidóság elmerülése — mondotta Weizmann — az egész zsidó világ súlyos gondja és gyötörő fájdalma. Amikor Leon Blum Franciaország miniszterelnöke lett, „Halál a zsidókra!” kiáltásoktól visszhangzott Párizs. Amikor merényletet követtek el az angol király ellen, az egyes zsidók első gondolata az volt: „Csak ne legyen zsidó a merénylő!” Ezek a példák elegendők is annak illusztrálására, mily nyomorúságos a zsidók helyzete az egész világon. Ezért oly égetően sürgős és szükséges a zsidó élet normalizálása.

A zsidók meg akarják őrizni népi voltaikat. Sokal sincsenek többségben, mindezt kibebiztosítottnak. Kell hogy

legyen egy hely a világon, ahol úgy élhetünk, ahogy mi akarjuk,

— mondotta Weizmann.

Egy óráig beszélt Weizmann a galuti zsidó sorsáról. Ezután öt percre felfüggesztették az ülést. A szünet alatt Lord Peel elmondotta Weizmannnak, hogy tagja volt annak az angol kormánynak, amely felajánlotta Ugandát Herznek.

Mit ígért a Balfour-deklaráció a zsidóknak

A gyűlés újramegnyitása után dr. Weizmann kifejtette azokat az okokat, amelyek a Balfour-deklaráció megtételére bírták az angol kormányt. A zsidó hontalanság és a zsidóság Palesztinához való kötöttségének felismerésétől volt akkor szó és nem egy propaganda-manőverről, amelynek révén a gazdag zsidókat akarták volna megnyerni.

— A gazdag zsidók mindenütt ellenétek akkor a cionizmust. A deklarációt alapos mérlegelés után adta meg az angol kormány és pedig azért, mert az angol nép hozzá akart járulni a zsidók kérdés megoldásához. Akkor ezalatt zsidó államot értettek. A Balfour-deklaráció Zsidó Nemzeti Otthont ígért, ami azt jelentette, hogy a zsidók ott nem megürités, hanem a népi jog alapján élhetnek.

— A zsidó nép a Balfour-deklarációt Magna Chartának tekinti, amelynek értelme az, hogy Juda és a zsidó nép újra felépüljön és megújodjék. A zsidó népnek az az érzése, hogy valaminek történnie kell azért, hogy hazája legyen. Amikor a Balfour-deklaráció megtétele után Lansing amerikai államtitkár azt kérdezte tőlem, hogy mi a zsidó nacionalizmus és mik a zsidók palesztinai követeléseit, azt válaszoltam:

Palesztina olyan zsidó legyen, mint amilyen angol Anglia. Ez azonban nem jelenti azt, hogy mi, bármilyen tekintet-

Feisal király és Weizmann

Az arab nacionalizmusról szólva a Jewish Agency elnöke kétségbe vonta a mai palesztinai arab vezetőknek azon jogát, hogy az arab nép nevében beszéljenek. Ha arab vezetőknek joga volt ezt állítani magáról, ugy az az elhunyt Feisal király volt. Lord Allenby tábornok ösztökölésére ismerkedtem meg Feisal királlyal, akinek élete végéig meleg barátság fűzött. Feisal királyt pontosan informáltam és felvilágosítottam a zsidóság palesztinai szándékairól és tervéről. Megértette és felfogta a zsidó nép ügyét: és jó barátok lettünk. Így történt azután, hogy a békekonferencia ideje alatt arab-zsidó barátsági szerződést kötöttünk, melynek létrejöttét nagyban elősegítette Lawrence ezredes is, aki az arabok egyik legmelegebb és legmegbízhatóbb barátja volt. En nem vontam kétségbe az arabok palesztinai jogait, de már lord Milner a zsidók hagyományos hazájának nevezte Palesztinát.

— Azt mondották, — folytatta Weizmann, — hogy mint idegenek jöttünk mi ebbe az országba, akik csak a maguk dögával törődnek és semmitsem tesznek annak érdekében, hogy barátságot kössenek az arabokkal.

Mi azonban ma is kinyújtjuk kezünket az arabok felé békére és barátságra.

Sajnos, nem hallunk semmilyen választ a mi felhívásunkra.

Ha a királyi bizottság meg akarja vizsgálni azokat az utakat és lehetőségeket, amelyek arab-zsidó barátságához vezetnek, úgy készek vagyunk ehhez segítségét nyújtani.

A bevándorlásról szólva, Weizmann kifejtette, hogy a zsidók elismerték az ország gazdasági befogadóképességének elvét, de követelik, hogy ezt az elvet igazságosan alkalmazzák.

Ha egy zsidó Palesztinába jön, úgy na-

ben is ártani fogunk, vagy meg fogjuk rövidíteni a Palesztinában élő nemzsidók jogait.

— A Balfour-deklarációnak van egy másik része is, amely Palesztina nemzsidó lakosságára vonatkozik és nekünk nincs kifogásunk az ellen, hogy a királyi bizottság a legszélesebb értelemben interpretálja ezt a második részt és ítéletet mondjon arról, hogy végrehajtották-e azt.

Mi nem a második rész miatt jöttünk Palesztinába, de örvendünk és büszkék vagyunk arra, hogy építőmunkánk nemcsak, hanem előnyököt nyújtott nekik.

— Kérem Önöket, nézzenek utána, kéressék és kutassák, hogy elköveztünk-e mi bárki ellen is valamilyen igazságtalanságot, történt-e Palesztinában egyetlen kártevés is, amit a mi számlánkra lehetne írni? Isten és az egész világ előtt jelentem ki: Nem! Mi senkinek sem tettünk rosszat. Sőt, tovább megyek: a zsidók a nemzsidóknak is jót hoztak Palesztinába. Azt akarom, hogy a királyi bizottság tudja, hogy mit tettünk mi az arabokért, jöjjön tehát azert jöttünk az országba, hogy a nemzsidókkal tegyünk jót, de közvetve sokat tettünk az ország arab lakossága érdekében. Es ezt a szegény zsidók tették. Azok a zsidók, akik egy árva garas nélkül jöttek ebbe az országba. Az orosz zsidóság, mely az itteni építést megkezdte, összetörtönten látott ehhez a munkához. A gazdag zsidók, a Rothschildok és a többiek, ellenünk voltak.

A szegény zsidók garasaival, vérükkel és verejtékükkel, fáradozásukkal és energiájukkal építették fel ezt az egykoron tönkretett és pusztává tett országot. Tiszta lelkiismerettel és büszkén mondhatjuk: tizenöt éves zsidó munka után sok jót tettünk ebben az országban és nemcsak magunknak tettük ezt.

A zsidó-arab együttműködés hagyományai

A továbbiak során Weizmann rámutatott arra, hogy mit nyertek az arabok a világháború révén. Az arabokra nézve kedvező eredménnyel végződött a háború, kedvezőbbben, mint bármelyik más nép számára. Az araboknak ma öt államuk van. Ha öt ma ezzel sincsenek megelégedve, akkor egyáltalán kérdéses, hogy ki lehet ma megelégedve. A zsidók csak a kis Palesztinát kapták. Ebbe a kicsi országba jöttünk, áthatva a legjobb akaratot, hogy folytassuk a régi hagyományokat és az arabokkal együtt dolgozzunk a közjóért. Régi tradíciója van az arab-zsidó együttműködésnek. Volt már ilyen együttműködés, emlékeztet, történelmi időkben. A legszébb eredményei voltak és a régi Spanyolország kulturáját adta a világnak ez az együttműködés. Nem kételkedem benne, hogy van még ut és lehetőség az együttműködés és régi hagyományának megújítására.

Transzjordánia és a Zsidó Nemzeti Otthon

Igen fontos nyilatkozatot tett Weizmann a Balfour-deklarációnak Transzjordániára szóló érvényességéről. 1917-től 1922-ig, a Balfour-deklaráció proklamálásától kezdve, teljes öt éven át Transzjordánia beletartozott a Balfour-deklarációba.

Ciszjordánia és Transzjordánia egész országát biztosították nekünk azért, — mondotta Weizmann, — hogy ezen a területen kompakt zsidó telepítés történjék a Zsidó Nemzeti Otthon felépítésére.

Hűlés
torokfájás
influenza:
DIANA
sóborjú
öblögetésre, borogatásra

Csak Sir Herbert Samuel ismeri azokat az okokat, amelyek miatt Transzjordániát elszakították Palesztinától. Kemény próbát kell kiállniuk a zsidóknak, amikor Palesztinának ily módon történt kettészakítása után még azt kell hallaniuk, hogy ebben a kis országban is tuizsufaltságot idéztek elő. A föld belterjes megművelése által még széles életlehetőségek teremthetők a zsidók számára.

Mi arra kérjük a bizottságot, tegye mérlegelés tárgyává a fennálló lehetőségeket Transzjordánia kolonizátorikus fejlesztésére.

— Azt mondották, hogy a Keren Kajemet 400 ezer dunam földje már elegendő nekünk. Több föld nincs a zsidók számára. De egy egyszerű kanadai földbirtok is sokkal nagyobb, mint a Keren Kajemet egész földbirtoka. Azt mondották nekem hogy az ország minden jó földje már a zsidók kezében van, hogy a zsidók minden termékeny földdarabot magukhoz kaptak. En azonban azt mondom: ma jó és termékeny ez a föld, amióta zsidó kezében van. Azelőtt rossz volt, éppolyan rossz, mint azok a földek, amelyek az ország más részeiben vannak, éppolyan rossz és éppolyan terméketlen. 1919-ben a palesztinai kormány tisztviselői azt mondották nekem, hogy nincs már több megművelhető föld az országban; csak terméketlen föld van.

De Tel-Aviv — Önök is tudják — ilyen homokföldön épült fel.

Weizmann végül dinamikus és építő politikát követelt a kormánytól, olyan értelmezést a mandátumnak, amely a zsidó építőmunka aktív elősegítésére kötelezi a mandátárius hatalmat. Elutasította a Legislative Council tervét a mostani időpontra és ama reményének adott kifejezést, hogy a királyi bizottság igazságos megoldást fog találni Palesztina kérdéseire.

Weizmann beszéde egész Palesztinában mély benyomást keltett. Weizmann másnap zárt ülésen folytatta vallomását a királyi bizottság előtt.

Weizmann beszédének visszhangja

Jeruzsálem, dec. 2. A palesztinai héber lapok vezetőhelyen méltatják Weizmann beszédének jelentőségét és egyöntetűen megállapítják, hogy történelmi eseménye volt az a cionizmusnak. A „Haarec“ a versaillesi békekonferencián tartott híres beszédhez hasonlítja Weizmannnak a királyi bizottság előtt tett vallomását. „A királyi bizottság és átvitt értelemben az egész világ előtt a zsidó nép lelkiismerete szólalt meg“ — írja a Haarec. A „Davar“ megállapítja, hogy a királyi bizottság tagjai áhitattal hallgatták Weizmann szavait, amelyek drámai hatást gyakoroltak. „Weizmann szavaiban nemzeti méltóság és erő volt, amelyből az igazságérzet mély hite beszélt.“ A „Haboker“ a következőket írja: „Weizmann új fényt adott a Cion iránti zsidó törekvés régi igazságának. Senki sem vonhatta ki magát annak hatása alól, hogy itt egy vezér beszél milliók nevében.“

Weizmann Palesztina minden részéből és csaknem minden zsidólakta országból gratulációs táviratok százával árasztották el. Ussischkin, a cionista Akciós Komité elnöke személyesen adta át Weizmannnak az A. C. üdvözlését.

Az arab lapok ugyancsak vezércikkekben foglalkoznak Weizmann beszédével és hevesen szembeszállnak a cionista vezér súlyos szavaival. Kijelentik, hogy az arabok nem fognak beletörődni abba, hogy hatmillió hatalmas európai zsidó Palesztinába jöjjön és abba sem, hogy Palesztina „olyan zsidó legyen, mint amilyen angol Anglia.“

Sherlok és Senator a királyi bizottság előtt

Jeruzsálem, dec. 2. Hétfőn délelőtt újból nyilvános gyűlést tartott a királyi bizottság és az alkalommal Moseh Shertok, a Jewish Agency ekzekutívja politikai osztályának vezetője és dr. Werner Senator, az ekzekutív bevándorlási osztályának vezetője tették meg vallomásukat a zsidó bevándorlás politikai és gazdasági kérdéseiről az ország befogadóképességével kapcsolatban.

HIRE

Radio
Colu
Inge
1937. typ.

Constru
nál Piata Unirii 31.

— A lengyel ipar hidat épít a Balkán és Bulgária között. Bu-
nghelescu közoktatásügyi
plovnci vezérkari főnök
bankormányzó varsói ut-
Universul azt írja, ho-
gykorlatba helyezik a nem-
fianciában megállapított p-
lap szerint arról van sz-
par Románia és Bulgária
eresztül hidat épített, am-
közlekedést az új tenger-
ben foglalt lehetőségek ese-
mény nem pénzben, hanem
né a hidépítés költségeit

JOSEF
SCHM
Magyar Szín

— Százézer lejjel jár-
munkanélküli segélyekhez.
a szakszervezetek közben-
ügyi minisztérium család-
esaládtagnak napi öt lej-
Mint arról beszámoltunk,
ez évben nem a város fi-
zetben, hanem pénzben k-
küllik, amelyet a munká-
Folyósítanak. A város 10
hozza a munkanélküli s-
frányoztak elő az új
munkanélküliek összelése-
történet meg, mert a min-
hagyta jóvá a munka elk-

SCHM
December 8-án ha-

— A belügyminiszter
városi szabályrendeletet.
let, hogy az új közigazg-
elkezése alapján a váro-
ki hivatal új építési szat-
kott ki, amelyet az idők-
giben le is tárgyalt. Cio-
a napokban jóváhagyás-
a szabályrendeletet a m-
mémők a napokban Buc-
zatérésekor közölte a s-
hogy a minisztérium j-
rendeletet, amely most
szabályrendelet részlete-
visszatérünk.

SCHM
áriákat, filmklágereket,

— A londoni püspök
dökről. Londonból jeler-
beszédet tartott a Devo-
és az antiszemitizmus-
foglalkozott, melynek
ket mondotta a meg-
zsidókról: „Jöjjön, ne-
kosság körében a Lon-
ppenséggel az erényük-
és teszi őket. A szülői-
ság és józanág nagy-
műlök. Kijelentem itt,
működésém alatt nem-
dolgot, mint a London-
támadásokat.

SCH
Jegyek a főt-
és Magyar

HIREK

Radio Columbia Ingelen
1937. typ.
Constructio-
nál Piata Unirii 31. Telefon: 93.

A lengyel ipar hidat épít a Dunán Románia és Bulgária között. Bucarestből jelentik: a polgári közoktatásiügyi miniszter és Samonovici vezérkari főnök és Constantinescu bankormányzó varsói útjával kapcsolatban a Universul azt írja, hogy ez alkalommal a közlekedést az új tengerszoros egyezményben foglalt lehetőségek esetén. A román kormány nem pénzben, hanem termékekben fizetné a hidépítés költségeit.

JOSEF SCHMIDT
Magyar Színházban

Százezer lejjel járul hozzá a város a munkanélküli segélyekhez. Jelentették, hogy a szakszervezetek közbenjárására a munkügyi minisztérium családfelelősök napi 10 lejt, családtagok napi öt lejt szavazott meg. Mint arról beszámoltunk, a segélyeket ebben az évben nem a város fizeti ki és nem természetben, hanem pénzben kapják a munkanélküliek, amelyet a munkásbiztosító pénztárak folyósítanak. A város 100 ezer lejjel járul hozzá a munkanélküli segélyekhez. Ennyit hoztak elő az új költségvetésben. A munkanélküliek összeírása azonban még nem történt meg, mert a minisztérium még nem hagyta jóvá a munka elkezdését.

SCHMIDT
December 8-án hangversenyeztek

A belügyminiszter jóváhagyta az új városi szabályrendeletet. Megírta az Uj Kelet, hogy az új közigazgatási törvény rendelkezése alapján a város és a városi mérnök-hivatal új építési szabályrendeletet dolgozott ki, amelyet az időközi bizottság nemrégiben le is tárgyalt. Clortea városi főmérnök a napokban jóváhagyás végett felterjesztette a szabályrendeletet a minisztériumba. A főmérnök a napokban Bucarestben járt és határozatok között a sajtó munkatársaival, hogy a minisztérium jóváhagyta a szabályrendeletet, amely most érvénybe lép. Az új szabályrendelet részletes ismertetésére még visszatérünk.

SCHMIDT
Ariákat, filmalagereket, dalokat énekel 8-án

A londoni püspök a whitechapel-i zsidókról. Londonból jelentik: London püspöke beszédet tartott a Devonshire Club bankettjén és az antiszemitizmus-fasiszta mozgalommal is foglalkozott, melynek kapcsán a következőket mondotta a megtámadott whitechapel-i zsidókról: „Jóllehet, nem népszerűek a lakosság körében a London-East-i zsidók, de a községgel az érényük az, ami népszerűtlenség teszi őket. A szülői szeretet, a takarékosság és józanág nagy példaadása látható náluk. Kijelentem itt, hogy 47 éves londoni munkósdém alatt nem éltem meg aljassabb dolgot, mint a London-East-i zsidók elleni támadásokat.

SCHMIDT
Jegyek a főtéri kioszkban és Magyar Színházban.

Konferencia választások Clujon. A Transzilvániai Zsidó Nemzeti Szövetség ezévi országos konferenciáját 1936 december 25-26-27-én tartja meg. A konferencia előkészítését az E. Zs. N. Sz. cluj-i helyi csoportjának irányítása mellett, a konferenciát előkészítő bizottság végzi. A konferencia helyét illetően a bizottság még nem döntött. A konferencia választások előkészítő munkálatai folyamatban vannak a választási bizottságban, melyben az összes pártok képviselve vannak. A bizottság a választások időpontját 1936 december 6-ra, vasárnap d. e. 10-től, d. u. 6-ig az E. Zs. N. Sz. helyi csoportjának helyiségében tűzte ki. A pártok közötti hangulat azonban arra enged következtetni, hogy választásokra nem kerül sor, mert meg fogják találni a megegyezés útját és az esetben egységes listát nyújtanak be, amelyet a választási bizottság megválasztottak fog kijelenteni.

Vasárnap délelőtt 11 órakor

A jövő század. 1940. év karácsonyán kiűtött a háború, minden hadizenet nélkül. Ismeretlen repülőgépek támadták meg városok civil lakosságát. John Cabal, repülőtiszt bevonul, hogy teljesítse kötelességét és felvegye a harcot az ellenséggel. A repülő bombái borzalmas pusztítást visznek végbe, az emberiség között. Az ellenséges repülő bombákkal a legveszedelmesebb ragályos betegségeket terjesztik. 1967. A járvány kipusztította az emberiség felét. A civilizáció eltűnt. A rablás és pusztulás kora következett addig, míg John Cabal és bátor repülősei megtisztítják a földet, a tolvajoktól. 2036. a rekonstrukció kora. A világot Oswald Cabal a híres repülő unokája kormányozza. Az emberiséget a holdba való utazás kísérleti foglalkoztatják, amelyek a modern technikai felkészültség mellett, sikerrel is járnak. A jövő század emberei az egész Univerzumot meg akarják hódítani. Ezeket a harcotokat, kísérleteket, izgalmas jeleneteket mutatja be H. G. Wells regényéből készült óriás film a „Mi lesz holnap?”

Bázu Cantacuzino rekordidő alatt repül Moszkvából Bucarestbe. Bucarestből jelentik: A Capitala szerint Bázu Cantacuzino, aki jelenleg Moszkvában tartózkodik, e héten visszatér az országba és rekordidő alatt próbálja megtenni az utat Moszkva és Bucarest között.

A vidéki sajtósövetség kongresszusa. Bucarestből jelentik: A vidéki sajtósövetség december 12 és 13. napjain tartja közgyűlését Cernautiban St. Vladescu elmökletével.

A kenti herceg látogatása egy zsidó aggenmenházaiban. Londonból jelentik: A kenti herceg, Eduárd király fivére a napokban meglátogatta a Wandsworth-i zsidó aggenmenházát. Megnézte az intézmény berendezését és barátságosan elbeszélgetett az aggokkal. Az angol lapok képeket közölnek erről a látogatásról.

A köztudatban élő vérszomjas Nero és az igazi. „A rossz, amit ember tesz, túléli őt, a jó gyakorta sirba száll vele.” Ez a shakespearéi idézet lehetne mottója Weigall monumentális Nero könyvének. A nagy angol történettudós nem igazolná akarja Nerót, az első század elvetemült római császárnak legelvetemültebbjét, akit pogány és keresztény történetírók egyaránt az emberiség szégyenének, szörnnyetegének, fenevadnak neveztek, hanem azt akarja megertetni a jelenkorral, hogy nálánál semmivel sem különb elődei és utódai közül miért éppen Nero emléket bélyegezte meg felebbeszettlenül a történelem. A probléma, amelyet Weigall részben lélektani, részben politikai motívumokkal világít meg, végtelenül izgalmas és módot ad rá a tudósnak, aki egyben a szónak is művésze, hogy felidézze az oivaasó előtt a dekadenciába hanyatló római udvari élet fülledt pompáját. Megmutatta, hogyan alakul át az alexandriai életformákért rajongó Nero befojlyása alatt a puritán császárváros az ókor Párizsává. Megmutatja, hogyan száll szembe a régi, rideg erkölcsökös ragaszkodó arisztokrácia a Nero által teremtett új viszonylatokkal s hogyan kergeti bele intrikáival Nerót olyan kegyetlen intézkedésekbe, melyek alap természetétől különben teljesen távol állanak. És közben láthatatlanul aláaknázza a birodalmat az ugyancsak Ázsiából becsúszó kereszténység, melynek terjedését Nero kegyetlen kegyetlen eszközökkel megakadályozni. Régi ellenségei mellé újakat szerez, amíg végül is minden ellene lázad és el kell pusztulnia. Arthur Weigall: Nero e. könyve a regényes történelem és a történelmi regényírás kitűnő mesterműve. Athenaeum kiadásban, kitűnő kiállításban 380 lapon fülsz. 139.— Lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepagánál Cluj. Kérje az Athenaeum újdonságok teljes jegyzékét.

A délafrikai nacionalisták antiszemitizmus programot vettek fel. Johannesburgból jelentik: A transvaali nemzeti párt kongresszusán elhatározta, hogy kizárja tagjai sorából a zsidókat. Dr. Malan pártvezér beszédében nyíltan kijelentette, hogy kockázatos vállalkozásba kezdenek azok a zsidók, akik, mint bevándorlók akarnak Délafrikában élni, mert semmilyen garanciájuk nincs arra, hogy előbb-utóbb nem fogják kiutasítani az országból.

Likvidálni akarja a pénzügyminisztérium az adóbonokat. Bucarestből jelentik: A pénzügyminisztérium jelenleg a még piacon levő, 300 millió lej értékű adóbon bevadásának lehetőségével foglalkozik. Több megoldási tervet merült fel: az adóbonok sorshuzás utján való likvidálása, tőzsdén való visszavásárlása öt éven át, végül pedig érvényük kiterjesztése az 1934-35 költségvetési évre is.

Idegesek emberék gyomor- és bélbajnál naponta reggelizés előtt egy fél pohár természetes „Perenc Wozser” keserűvíz kiséssel felmelegítve regéseregőta bevált háziázer, amely a székletétét és az anyagcserét még megrögzött esetekben is igen kellemesen szabályozza. Az orvosok ajánlják.

Nem módosítják a külkereskedelmi rendszert. Bucarestből jelentik: Az ipar és kereskedelem minisztérium közli, hogy minden eltelétes hira dacára a jelenlegi külkereskedelmi rendszert nem módosítják.

Orvosi hír. Dr. med. Wollheimer József operateur, szülész-nőgyógyász magánrendelését megkezdte. Piața M. Viteazul 14 sz., I.

A Goldmark Filharmóniai Társaság vezetője felkéri tagjait, hogy a ma esti zenekari összpörbán teljes számmal megjelenni sziveskedjenek.

Olcsó helyárrakkal Hetényi Mikulás-matinéja

FELHÍVÁS AZ ÖSSZES HELYISZOPORTOKHOZ! A bicaronakció 1936 november 30-val lezárult. Kérjük az összes helyiszoportokat, hogy az akció hátralevő részét haladéktalanul folytassák le és a végleges eredményt részletes elszámolása együtt azonnal küldjék be az E. Zs. N. Sz. központi irodájához. A Bicar-akció központi vezetőbizottsága.

Köszönetnyilvánítás. Ezuton mondunk köszönetet mindenkinek, aki élettársam, illetve édesanyám elhunyna alkalmából részvétét fejezte ki. Eising-család.

Arverés. 358 értékes olajfestmény, pasztel, modern és antik rézkarc, akvarell stb. darabonkénti árverése f. hó 4-5-én délután 1/5 óratól (péntek-szombat) Str. I. G. Duca 3. üzletelhelyiségben.

Elsikovits Miksa; Chaszid táncok zongorára. Megrendelhető Moravetznél Timisoara vagy bármely zeneműkereskedésben.

Sinalaban 10 cm magas a hó. Bucarestből jelentik: Az éjszaka folyamán havazni kezdett Sinaia vidékén. Ma délelőtt a hóréteg már 10 cm magas volt.

Orvosi hír. Dr. Schlinger Lajos külföldről visszatérve rendelőjét megnyitotta. Rendel belbetegeknek 11-1, 3-6. Str. Memorandului 27. (Uzina Electrica épület). Röntgen, quars, diathermia. Alapanyagcsere vizsgálat. Telefon: 506.

Bistriajai előfizetőinket kérjük, hogy lapunkat érintő bármilyen természetű ügyben sziveskedjenek ottani megbízottunkhoz: Fülzes J. librariahoz fordulni, ahol az Uj Kelet példányonként is kapható.

Kérem. Katz Márton borsai lakos most hagyta el a Zsidókörházat ahol súlyos betegségben kezelték. Teljesen mincstelen és lerongyolódott. Azzal a kéréssel fordul a jószívű zsidókhöz, hogy től ruhákkal lássák el. Az adományokat az Uj Kelet kiadóhivatalához kérjük.

Csak hechserral ellátott finomított

ételolaj

lehet megbízható

כשר

Edelmann A. és Fiai olajgyárban Satu-Mare készült, az ortodox rabbinátus felügyelete alatt a minőségileg is kitűnő „Vitamin” ételolaj. Ennél fogva vásárlásánál ügyeljen a hechserre.

Derékfájás miatt nem tudott dolgozni

Sloans Liniment használata révén megszabadult a fájalmaktól

G. S. földművelő erőteljes volt és az egészség visszatérőzött arcán. Egy nyarutó délutánján hideg eső fogta el a mezőn, amely bőréig hatolt. Ettől kezdve mintha elválták volna egészségét. Dereka úgy megmerevedett, hogy moccanni sem tudott. Mindenféle kuruzslószerezzel próbálkozott, de egyik sem használt. Elkkor a járási orvoshoz fordult, aki azt ajánlotta, hogy a fájó testrészeket kenje be Sloans Linimenttel. Azóta elmúltak fájalmái és ma egészségesebb, mint valaha. Egy szép vasárnap, amikor több falubelije jött látogatába, hogy felépülésének örvendjenek, G. S. így szöjt: „Derekamban olyan fájalmakat éreztem, mintha késsel hasogattak volna. Nem tudtam dolgozni, noha minden szerrel próbálkoztam, amit csak a falubeli öregasszonyok javáltak. De amikor bekentem derekamat azzal a gyógyszerrel, amelyet a városban vásároltam, a fájdalom megszűnt, mintha csak letörölték volna.”

G. S. földműves derékfájást szerzett, amely rettenetes fájalmakat okozott neki. A beteg testrésze körül meggyűlt a vér és a fehér verestestcskék, amelyek az emberi test egészsége felett örködnek, nem dolgoztak úgy, mint annak előtte. Szükség volt egy ösztönző szerre, hogy a vérkeringés újra normális legyen. Ez az ösztönző szer a Sloans Liniment volt, mely a beteg testrésze alkalmazva, a beteg részekbe meleg vérhullámot küldött, megtisztított vérhullámot, amely minden szövetet megtisztított a mérgektől. Miután a szervezet újra felvette normális működését, a fájalmak megszűntek. Minden hűlés ellen, amely nem hatalmasodott el túlságosan, a Sloans Liniment készítmény a leghatásosabb szer és nincs szükség arra, hogy orvosáigok belsőleg használjon. A nagy üveg a kis üveg kétszeresénél többet tartalmaz. Kis üveg ára 35 lej, nagy üvegé 60 lej. Kapható az ország minden gyógyszerárán és drogériájában.

December 16-án lesz a cluji zsidó ifjúsági szervezetek Chanuka estje

Cluj, december 2. (Az Uj Kelet tud.) Mint már röviden közöltük, a cluji zsidó ifjúsági szervezetek közös bizottsága a Keren Kajemet Lőjiszrael javára ez évben igen nívós Chanuka-estet rendeznek. Az a szilkebbkörüli bizottság, amely az est műsorának összeállításával volt megbízva, elvégezte feladatát és olyan műsort állított össze, amely mindenképpen méltó a cluji zsidó társadalom igényéhez. A mai napon az ifjúsági szervezetek lelkes rendezői hónapok alatt az igen izéles kis kétféle meghívókkal megkezdtek azok terjesz-

a Davila Színházban

tését. Nem kétséges, hogy minden zsidó házban a legszívesebben fogadtatásban lesz részük.

- Az est műsora egyébként a következő:
1. Chanukáról emlékbeszédet mond Danzig Hillel.
  2. Moajsz Cur. Előadja a Poale Zion ének-kara.
  3. Chopin: H-moll Scherzo. Zongorán előadja Wald Renée.
  4. Jiddis népdalok. Éneklí Fanny Jutter.
  5. Mese c. sajt versét és héber fordításából szavall Adler Hubert.
  6. Mendelssohn: Trios op. 49. Előadják: Strasserné Hermann Katica, Friedmann Ignác, Adler Ernő.

(Szület.)

7. a) Rosowsky: Wiegand; b) Seybold: Tiroler Tanz. Hegedin előadja Faragó Ernő.
8. a) Pergolesi: Siciliana; b) G. Verdi: Rigoleto (Questa o quella); c) I. Rumshsky: Hamavdil; d) F. Halévy: L'Ebreca (Rachelle, allor che Iddio). Éneklí Gári Gyula. 9: Beethoven: Sonata op. 109. E-dur. Zongorán előadja Strasserné Hermann Katica. 10: Patai Edit: Épitők dala. Előadja a Hanoar Hacioni szavalókórusa. 11. Előkép.

A Cluji zsidó ifjúsági szervezetek Chanuka-estje december 16-án este 9 órai kezdettel lesz a katolikus gimnázium (Str. Cogalniceanu) dísztermében.

— Valda és Bratianu György királyi kihallgatást kérnek. Bucarestből jelentik: A Tempo tudni véli, hogy a hét folyamán Valda Voevod és George Bratianu királyi kihallgatást fognak kérni.

UJ KELET *Legújabb hírek*

A cluji ünnepek

(Előbördali cikkünk folytatása)

kedőttök és új határokat vontak az igazság nevében, ezek örökéletűek és azok létét együttesen kell megvédenünk. Ha találatnak közöttünk maradványai az erőszakos hódításoknak és uralkodásnak, más nyelvű és eredetű szigeteket, meg akarjuk azokat őrizni és nem akarjuk azokat a múlt, az elnyomatás és erőszak törvényével kezelni, hanem a mi törvényeinkkel, a türelem, békéltetés és igazság törvényével. Nem fogunk elnyomókká válni. A történelmi igazságtalanságok reminiscenciái azonban sohasem szolgálhatnak ürügyül az elnyomatásra és erőszakra támaszkodó múlt helyreállítására. Ezért tudatában vagyunk jogaink erejének, tudatában vagyunk erőnknek, mert a katonák milliói állanak készen bármely pillanatban, hogy megvédjék az igazság nevében a harcmezőn elhullott mártírok vére által megerősített határokat. Ismételjük a világ előtt, hogy békét akarunk határaink mentén. Folytatni fogjuk a béke konszolidálását védelmi politikánk keretében, amely fedi a kisanant politikáját egyazon érdekeket és célokat szolgálva a Népszövetség keretében, amit kötelességünk mindinkább megerősíteni. Kötelességünk kinyújtani kezünket mindazok felé, akik szolgálni akarják a békét. Maradjunk egyesülve és erősek — ez legyen végső konkluziója a kisanant parlamentjel első összefüvetelének. Elismerésünket fejezzük ki szövetségeseink iránt, akik testvéreinkké váltak a harcmezőn, de fejezzük ki hódolatainkat az örök Franciaország iránt (óvációk, éljenzés) és katonái iránt, akik életüket adták a mi katonáink mellett a Vardarnál és Siretnél és akik harcoltak az elnyomott népek dicsőségéért és vérükkel öntözték a szabadság nevében elért minden hódítást. Hiven az igazság és szabadság eszményeihez, amelyek jelképe alatt született meg az új világ, mi eleget teszünk azok utolsó kívánságának, akik feláldozták magukat, amikor ma részt veszünk a kisanant népeinek e magasatos egyesülési ünnepén. Eljen Jugoszlávia, Eljen Csehszlovákia, Eljen a kisanant!

Maniu távollmaradása a kamara ünnepi üléséről

A Curenul tegnapi számában kiemeli, hogy a nemzeti parasztpárt parlamenti képviselői teljes számban jelentek meg a kamara ünnepi ülésén, amivel nagymértékben járult hozzá a párt a nemzet egységes akaratának dokumentálásához.

A nemzeti parasztpárti politikusok közül egyedül Maniu Gyula maradt távol az ünnepi ülésről. Maniu kedd délelőtt Mihalacheval tárgyalt, majd Luput fogadta, akik igyekeztek rávenni a miniszterelnököt arra, hogy jelenjen meg a kamara ülésén, de Maniu hajthatatlan maradt. Mihalache és Lupu ma újból felkeresték Maniut, akivel egy órán át tárgyaltak. A tanácskozáson megkülönböztetett jelentőséget tulajdonítanak.

A cluji ünnepek

Cluj, december 2. Az egyesülés ünnepét miként az egész országban, Clujon is fényes keretek között ünnepelték meg az előre megállapított program szerint. A Catedralis téren pompás katonai parádé volt, melynek keretében Florescu tábornok, a cluji haderők főparancsnoka tartott beszédet. Az ünnepi felvonulásban a katonaságon kívül a cserkész csapatok, az egyetemi ifjúság és az összes iskolák növendékei is résztvettek.

A jugoszláv és csehszlovák delegációk fogadtatására nagy előkészületeket tettek a cluji hatóságok. Az egyetem diszülésének keretében Ștefanescu-Goanga rektor fog nagy beszédet tartani, majd délután a cluji Nemzeti Színház díszelőadásán vesznek részt a külföldi vendégek. A csehszlovák küldöttség csütörtök délután 5 óra 20 perckor és a jugoszláv küldöttség 1 óra 20 perckor fog Clujról elutazni.

PHILO Jüdisches LEXIKON

800 hasáb, 250 kép, 40 képtábla és térkép

240 LEPAGE-ról
Le LEPAGE Cluj

Kérjen ingyen „Judaica” jegyzéket.

A gyilkos diák töredelmes vallomást tett szüleinek holtteste előtt

Bucuresti, december 2. (Az Uj Kelet tud.) Lapunk más helyén részletesen beszámoltunk Vasile Constantinescu bucaresti egyetemi hallgató rémtettéről. A gyilkost ma délután kivítették a törvényszéki bonctani intézetbe, ahol szüleinek feldarabolt holtteste előtt megtört és részletes vallomást tett. A vizsgálóbíró utasítására felnyitották az egyik koporsót, amelyből az öreg Constantinescu borzalmasan megcsontított, oszlásnak indult holtteste tűnt elő.

— Ez a te apád. Nézz rá!
A gyilkos szemei megteltek könnyel, majd mikor a még szörnyűbb látványt nyújtó édesanyjának holttestét is meglátta, hangos zokogásba tört ki.

— Hogy tehetted be anyád holttestét az üstbe, amikor az csak egy méter 65 centiméter, apád pedig egy méter 67 centiméter magas volt.

— Összehajtottam egy kicsit. Mésszel hintettem be a holttesteket, hogy szaguk ne legyen érezhető. Miután megcsontoltam őket,

hidrogén hiperoxidral öntöttem le, hogy beférjenek az üstökbe.

— Hogyan történt a gyilkosság?
— Október 27-én anyámmal együtt ebédelttem, majd kimentem az udvarra, hol egy bódén dolgoztam. Közben anyám átment a szomszédokhoz. Pélnégykor hazajött apám. Felszolgáltam az ebédet neki, majd ismét kimentem. Veszekedest hallottam a szobából. Összeesetek a szülem. Bemetem és apámat az én szobámban találtam. Kalapács volt a kezemben. Összeesetünk, ráműtött, birkóznai kezdünk, leteríttem és a kalapáccsal háromszor fejbeütöttem.

A gyilkos megmutatja a holttest koponyáját, hová ütött, majd elmondja, hogyan fojtotta meg anyját. A törvényszéki bonctani intézet egyik szolgáján mutatja meg mindkét gyilkosság lefolyását.

Megállapítást nyert, hogy a gyilkos barátja, Adela Solomon nem tudott a történetéről.

Élet és halál

örök küzdelmet a modern technika és fegyverek nagy harcát látja a

MI LESZ HOLNAP?

című monumentális rendezésű, izgalmas H. G. Wells és Korda Sándor közös rendezésű filmben a

Thalia Mozgóban pénteken

Sulyos vereséget mértek a kormánycsapatok a felkelőkre a középpontokon

Minden körzetben meghiusult a felkelők offenzívája

A teljes ellenőrzés mellett döntött a benemavatkozási bizottság

Valencia, december 2. (Rador.) A spanyol cortex tegnap ülést tartott, amelyen Largo Caballero szólalt fel és rámutatott arra, hogy a burgói kormányok Olaszország és Németország által való elismerése folytán a spanyol kormány a Népszövetséghez fordult kizárólag a béke érdekében. Mert Spanyolországban most a világháború egy fejezete folyik, közeledni látjuk a világháború sztrófát, ezért fordulunk Genfhez, hogy figyelmeztessük és lerázzuk magunkról a felelősséget. A miniszterelnök rámutatott arra, hogy a felkelők marokkói zsoldos csapatokat használnak fel a szultán akaratára ellenére és még Francia Marokkóból is verbuválnak embereket. Miután ismertette a kormány Valenciába való távozásának indokait, üdvözölte az anarchisták belépését a kormányba s méltatta azok lojalitását, valamint megértő szellemét. Végül újabb kiáltványt intézett az összes köztársasági erőkhoz a végső győzelem érdekében. Még Alvarez Barrio a cortex elnöke is beszélt, majd a cortex igazolta a kormány által az utóbbi időben kiadott összes törvényrendeleteket. A különböző többségi szónokok feltétel nélküli támogatásukról biztosították a kormányt. Az ülés végén üdvözölő táviratokat mentettek Herriotnak, a szovjet-kormánynak, a mexikói kormánynak és az angol alsóház elnökének.

A Havas madridi jelentése szerint a fel-

kelők által hétfőn este indított offenzíva meghiusult az összes frontokon. A kormányerők tegnap este támadásba mentek át Pozuelo-Aravaca körzetében. Ennek az ütközetnek során az egyetemi vár közelében lévő kórház és klinika megsemmisült. Moncola körül ádáz harc folyt le, ahol a kormánycsapatok visszaverték a zendülőket. Villaverdenél, Madridtól délre a kormány egyik csapata elfoglalt egy a zendülőket által megszállt és megerősített épületet. Ugyancsak Madridtól délre a kormány egyik őrzője egészen néhány méternyi távolságig megközelítette az ellenséges vonalakat, amelyeket úgy látszik polgári katonaság tart megszállva. Ez bizonyítja, hogy az utóbbi napok veszteségei arra kényszerítették a felkelőket, hogy újabb csapatokat rendeljenek a frontra. Tagetól délre a hadműveletek jelentéktelenek. A kormányerők itt levegőbe röptették egy 32 kocsiából álló vonatot, amely Madrid felé szállított a felkelőcsapatoknak municiót és hadianyagot.

A kormány tegnap esti hivatalos közleménye szerint a középponton a kormánycsapatok sulyosan megverték a felkelőket. Hajnalról fogva a kormány tüzérsége bombázta a zendülő állásait, amíg szétszörták azok erőit, amelyek támadásra indultak. A kormány miliciái a maguk részéről Huesca és Pozuelo körzetében indultak rohamra és kiverték a felkelőket állásaikból, előnyomulva Casa Quemada és Carabitas irányában.

Ha Bucurestibe jön, ne mulassza el felkeresni a

Klein-Csárdát

Bucuresti, Str. Popa Tatu 26.
Kitünő házikoszl. — Ardeali borok.
Elsőrangú cigányzene. — Olcsó árak.
Reggelig nyitva.

Edén tiltakozott a vád ellen, hogy az angol kormány a felkelőket támogatja

Londoni jelentés szerint az alsóház tegnap megkezdte a Spanyolországba irányított angol hajók eszközölt fegyver- és municiók kivitel betiltására vonatkozó törvényjavaslat vitáját. Sir Runciman kereskedelmi miniszter kijelentette, hogy bizonyos számú angol hajó résztvevett a spanyol hadviselő felek fegyverrel való ellátásában, ellentétben a kormány benemavatkozási politikájával. A tervezett haladéktalanul el kell fogadni, nehogy az angol hajózást a spanyol hadihajók zavarhassák. Az Anglia által ilyen tekintetben hozott intézkedéseket követni fogja Norvégia is, amely be fogja tiltani szintén a Spanyolországban szánt hadianyagszállításokat. Tudni vélem, hogy a francia kormány is hasonló intézkedést tervez.

James képviselő, aki nemrégiben látogatást tett Spanyolországban, kijelentette, hogyha nem hoznak sürgős intézkedéseket a közvetítés érdekében, a spanyol háború élethálóját harca válik, mivel mind a két fél szilárdan eltökélt, hogy harcolni fog az ellenfél kimerüléséig. Mindkét tábor nagymértékű segítséget kap külföldről és a viszály máris nemzetközi polgárháborúvá fajult, amely spanyol földön folyik.

Eden külügyminiszter szerint Anglia nem adott és nem fog adni olyan utasítást a tengerügyi hivatalnak, hogy az ne vegye védelembe a dominiumok hajóit, kivéve a tengerhajókat, amelyek a spanyol partokhoz három mérföldnél tartózkodnak. Az angol kormány elejétől fogva közösen munkálkodik a francia kormánnyal, amely a néparcvonal kormány. Hogyan mondhatja tehát valaki, hogy a kormányt osztályjelteket vezetik?

A francia és angol kormány minden lehetőséget elkövetnek, hogy a spanyol viszály ne fajuljon el nemzetközi konfliktussá, de tagadja, hogy az előterjesztett javaslat a zendülőket javát szolgálja. A francia kormány, mint mi is el akarunk kerülni minden incidenst. Hasonló intézkedéseket tett a spanyol fegyverszállításra a norvég kormány is, amely baloldallibb, mint az angol munkáspárt. Természetesen kész vagyok puhatólózni a többi kormánnyal is.

Döntött a benemavatkozási bizottság London, december 2. (Rador.) A benemavatkozási bizottság ma összeült a Foreign Officeban és elhatározta, hogy a két spanyol hadakozó féllel közli a szárazföldi és tengeri ellenőrző tervet, amely szerint a felek számára szóló hadianyag- és fegyverszállításokat megakadályozzák. Az olasz és német delegátusok elfogadták az indítványt, a portugál megbízott tartózkodott a szavazástól.

Általános diáksztrájk előtt a cluji egyetem?

CLUJ, december 2. (Az Uj Kelet tud.) A cluji egyetem orvosi fakultásán tovább tart a diákok sztrájkja. A mai nap folyamán az orvostanhallgatóknak egy küldöttsége memorandumot terjeszt a fakultás dékánja, Michail professzor elé, amelyben többek között az összes kisebbségi hallgatóknak a fakultásról való kizárását követelte. Leszögezték, hogy az orvostanhallgatók addig nem fognak megjelenni az előadásokon, amíg a fakultás fel nem függeszti Vucu, az orvostanhallgatók szövetségének elnöke és Dumitrescu, a szövetség titkárának büntetését.

Mint ismeretes, az egyetemi hatóságok Vucut és Dumitrescut bünsőnek találták az orvosi fakultás első évére való felvételi vizsgákkal kapcsolatosan történt rendbontásokért — amelynek célja a zsidó jelentkezőknek a vizsgákról való eltávolítása volt — és ezért mindkettőjüket két vizsgaterminusról kizárták. Az orvostanhallgatók erre sztrájkba léptek és a Patria szerint nincs kizárva, hogy a sztrájk az egyetem többi fakultásaira is át fog terjedni.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10.
Telefonszám: 8-61.

CFNZURAT

Taxa postala
platiu in num.
No. 224713/929.

10. Telefon: 8-61. EMB
Havonta 110, negyedé
évre 600, egészévre 12
földre: Havonta 2,
félévre 12, egészévre 2
detések díjazás szer
KELET“ az erdélyi és
dóság egyetlen politika
Cikkeink utányomása
rás megjelölésével em

Edv házas alkot

Ba

Az alsóh

A béke kiküldés

Három nap óta nagy
gros az ország. D'cemb
között nemcsak Román
gesének akarata is
együlvetarozás akarata
rendü akarát fénye
fenntartásának és mind
örzésének akarata. M
puskaporos hordója
kezd, amikor mindig esz
zik ahhoz, hogy ez a
lángalobbanjon, különö
nek a háromnapos ünn
nős jelentőséget ki is h
a bel-, de a külföldi sajt
politika egyik nagy es
cseh és jugoszláv küldö
togatását.

Csütörtökön Transilvá
vözölhették a kisanant
Románia szövetségesein
örög transilván város fé
küls“je mögött az ét
üdvözölte a cseh és ju
Nem lehuzott redőnyü t
nőben csendes gyarák
gyors tempója és zaj
kereset és az életért va
gadta a vendégekt. S
az élni akaró, a béké
egyik hétköznapja ez,
melynek minden egyes
nehézséggel teli és ame
miféle megrázkódtatás
változást, aminek hábor

A munka hétköznap
hangzottak el. A terem
az autók, munkások
autobusok pontosan v
az uccasarkokon és az
zón sürgős-forgása za
volt ez, minden más
zeneibben szóló aláfest
az alafestés azt akarta
igaza van minden szón
az üszkös Európában,
Kárpátok között és a
Mert ez a tegnapi ü
A kisanant egysége se
zolt meg ezen a három
Es ez az egység itt k
oszlopa. Ez a hatalmas
együttesen Európa bá
val versenyezhet, ez a
port, melynek hegyei
megannyi kincs“it tárj
töt, vasat és szentet, p
dent, ami a békés és
krumplit, gyümölcsö
embermilliók tápláléka
nem akar egyebet csak
akaratait a jegyében
antant képviselői.

Es ezért mond ennek
rata lakossága szívó
a cseh és jugoszláv d
a bucsuban részt kér
nek zsidósága is. Rész
dóság békét akar, de
tudja, hogy akik csütö
országból, jóbarátai a
tak Csehszlovákia kik